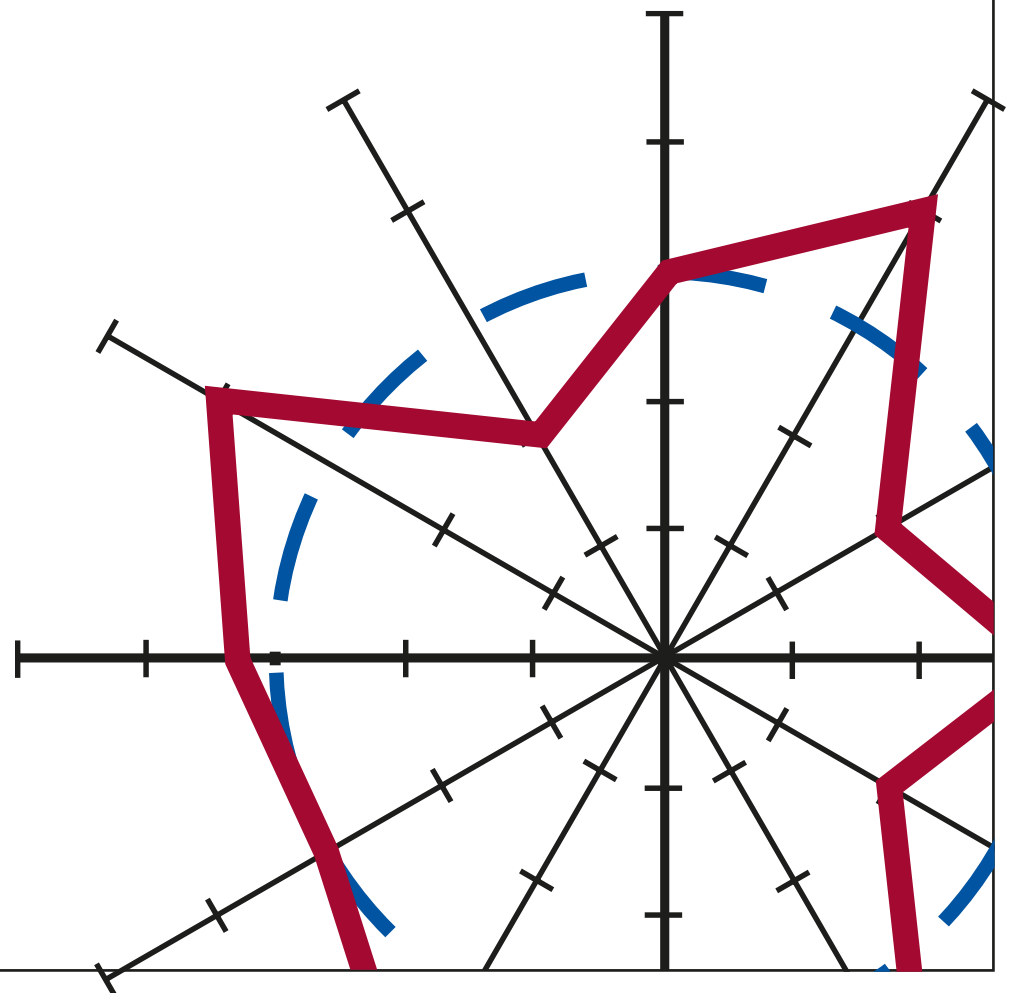

KommunForskning
i Västsverige

Finansiell profil

Färgelanda kommun 2014–2016

Innehåll

Inledning – syfte med rapporten	3
Finansiell analys av kommunerna i Västra Götaland och Hallands län	4
Så tolkar du den finansiella profilen!	19
Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen	20
Finansiell profil över kommunen 2014–2016	21
Finansiella profiler 2016	26
Finansiella nyckeltal 2016	31

Inledning – syfte med rapporten

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella analys som återfinns i årsredovisningen. Till skillnad från den typen av analys, som beskriver utvecklingen över tiden, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera hur de 55 kommunerna som ingår i Västra Götaland och Hallands län befinner sig finansiellt och har utvecklats i förhållande till varandra under perioden 2014–2016.

Rapportens olika jämförelser görs både på traditionellt vis, men också i form av en speciellt framtagen finansiell profil, vars uppgift är att jämföra finansiella nyckeltal och sammanfattande finansiella perspektiv mellan kommunerna i länen och riket.

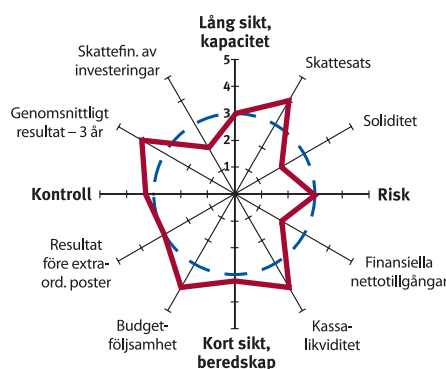
Profilen är konstruerad i form av ett poläradiagram. De innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal, som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom kommunsektorn. Profilens struktur och innehåll beskrivs närmare på sidorna 19–20.

Rapportens uppbyggnad

Inledningsvis i rapporten redovisas en finansiell analys av hur kommunerna i Västra Götaland och Halland har utvecklats finansiellt från 2011 till 2013. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten. Här finns också tabeller som försöker beskriva starka och svaga finansiella sidor hos de olika kommunerna.

Efter det inledande avsnittet följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av de nyckeltal och perspektiv som ingår i den.

Direkt efter beskrivningen av den finansiella profilen görs en analys av kommunens finansiella ställning och utveckling under perioden 2014–2016. Den fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot övriga kommuner i Västra Götaland och Halland. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen med avsnittet är att detaljerat belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen i förhållande både till god ekonomisk hushållning och övriga kommuner i länen.

Därefter följer en sida med en redovisning av kommunens finansiella profiler, både när det gäller i förhållande till övriga kommuner i Västra Götaland och Halland, men också i förhållande till riket. Skälet till att två olika typer av finansiella profiler redovisas, är att det egentligen inte är helt rättvisande att bara konstruera finansiella profiler som beskriver hur kommunerna i Västra Götaland och Halland befinner sig i förhållande till varandra. Därför kompletteras de med finansiella profiler som jämförs mot de cirka 150 kommuner i de län eller grupper som i dagsläget använder sig av den finansiella profilen. Värdet för dessa kommuner bör som tidigare nämnts statistiskt ligga mycket nära riksgenomsnittet.

Sedan följer en redovisning av samtliga Västra Götalands och Hallands kommuners finansiella profiler för 2016. Därefter redovisas ett antal finansiella nyckeltal för 2016 sorterad per kommun i bokstavsordning.

Hans Petersson
Kommunforskning i Västsverige

Finansiell analys av kommunerna i Västra Götaland och Hallands län

Kommunerna i Västra Götalands och Hallands län redovisade under 2016 ett genomsnittligt resultat före extraordinära poster som motsvarade 3,0% av verksamhetens kostnader, vilket var en förbättring jämfört med 2014 med 1,8 procentenheter. En viktig förklaring till den resultatförbättringen var att kommunerna fick ett antal jämförelsestörande engångsposter i form av riktade statsbidrag under 2015 och 2016. Dessa intäkter fick kommunerna inte under 2014, vilket till stor del förklarade resultatutvecklingen under perioden. Utan dessa poster hade resultatnivå legat lägre, speciellt under 2016.

Syfte med denna analys är att kortfattat beskriva den genomsnittliga finansiella utvecklingen och ställningen under perioden 2014–2016 bland de 55 kommunerna som ingår i Västra Götaland och Hallands län. Analysen ska ses som ett komplement till den finansiella profil som presenteras längre fram i denna rapport.

Resultat före extraordinära poster förbättrades under perioden

Kommuner och landsting ska sedan 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens bruttokostnader ligga mellan 2–3% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en kommun av att finansiera större delen av sin tillgångsökning med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan behålla sin finansiella kort- och långsiktiga handlingsberedskap. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 3% och 5% om kommunens finansiella handlingsutrymme ska bibehållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

I Västra Götalands och Hallands län under 2014 uppgick resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader till 1,2%. Under 2015 förbättrades det till 1,9%, för att under 2016 förbättras till 3,0%. Detta innebar att resultatet förbättrades med 1,8 procentenheter under perioden. En viktig förklaring till den goda resultatförbättringen var att kommunerna hade ett antal jämförelsestörande poster i form av tillfälliga engångsintäkter som: återbetalning från AFA Försäkring och en kraftig ökning av riktade statsbidrag, främst kostnadsersättning för flyktingar. Dessa intäkter fick kommunerna inte under 2014, vilket till viss del förklarar den goda resultatutvecklingen under perioden. Utan dessa poster hade resultatnivå legat lägre under perioden.

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader under 2016 redovisade Tidaholm med 8,3%, följt av Tibro med 7,2%, Bollebygd och Hylte med 6,9%. Därefter följde Mölndal och Stenungssund med 6,4% och Mellerud med 6,3%. Alla de uppräknade kommunerna, förutom Tidaholm, Bollebygd och Mölndal var nya i toppen jämfört med 2015.

Totalt redovisade nära två tredjedelar av kommunerna ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader, vilket, som tidigare nämnts, torde vara en nivå som långsiktigt kan betraktas som en gräns för god ekonomisk hushållning. Detta var en förbättring jämfört med 2015, då hälften av kommunerna låg över 2%. Under 2014 var det en tredjedel av kommunerna som låg över 2%.

Svagast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader under 2016 redovisade Lilla Edet med -1,7%, vilka följdes av Kungälv med -0,6%. Det var dessa två kommuner som redovisade negativa resultat under 2016. Tredje svagast resultat redovisade Alingsås med 0,1%. Därefter kom Orust och Mariestad med 0,6% samt Svenljunga med 0,9%. Det var dessa kommuner som låg under 1%, vilket inte är ett resultat som långsiktigt uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning.

Den genomsnittliga resultatnivån i länen för de tre åren för hela perioden mellan 2014 till 2016 hamnade på 2,1% per år. Nivån är på gränsen kring vad som kan anses uppfylla grundläggande generella kriterier för god ekonomisk hushållning, nämligen att skatteintäkterna klarar av att finansiera större delen av kommunernas investeringar. Detta innebär i sin tur att kommunerna inte behöver använda sparade medel eller öka sina skulder. När det gäller nyckeltal i rapporten är variationen stor i länen. Det skall man vara medveten om, när genomsnittet studeras i rapporten.

Det var Mölndal som under perioden uppvisade starkast genomsnittligt resultat under de tre senaste åren med i genomsnitt 5,1% per år. Därefter följde Tidaholm med 4,4%, som i sin tur följdes av Bollebygd, Härryda, Tibro, Mellerud, Hylte, Stenungssund, Skövde, Mark, Karlsborg, Ulricehamn och Skara. Alla dessa kommuner redovisade ett genomsnitt-

Resultat före extraordinära poster*

Procent	2014	2015	2016	Snitt 14-16	Förändr 14-16
Tidaholm	0,1	4,7	8,3	4,4	8,2
Tibro	1,9	3,1	7,2	4,1	5,3
Bollebygd	1,4	4,4	6,9	4,2	5,5
Hylte	1,8	2,9	6,9	3,9	5,1
Mölnadal	2,1	6,9	6,4	5,1	4,3
Stenungsund	3,6	1,3	6,4	3,8	2,8
Mellerud	3,2	2,6	6,3	4,0	3,1
Munkedal	-0,3	0,1	5,4	1,7	5,7
Skara	1,2	2,9	5,3	3,1	4,1
Mark	2,1	3,4	4,6	3,4	2,5
Skövde	3,5	2,5	4,6	3,5	1,1
Lidköping	-6,9	0,9	4,5	-0,5	11,4
Bengtsfors	0,1	2,7	4,4	2,4	4,3
Sotenäs	-2,4	2,2	4,4	1,4	6,8
Åmål	-0,2	4,0	4,2	2,7	4,4
Strömstad	1,5	1,7	4,1	2,4	2,6
Karlsborg	3,7	2,4	4,0	3,4	0,3
Härryda	4,8	3,7	3,9	4,1	-0,9
Ulriceham	2,3	3,6	3,9	3,3	1,6
Falkenberg	1,9	2,6	3,8	2,8	1,9
Uddevalla	1,6	2,4	3,6	2,5	2,0
Herrljunga	2,0	1,9	3,1	2,3	1,1
Trollhättan	0,0	1,7	2,8	1,5	2,8
Falköping	1,2	1,4	2,7	1,8	1,5
Vara	-2,9	1,5	2,6	0,4	5,5
Färgelanda	3,2	0,0	2,5	1,9	-0,7
Göteborg	0,4	2,4	2,5	1,8	2,1
Varberg	3,2	2,1	2,5	2,6	-0,7
Essunga	-0,7	1,8	2,4	1,2	3,1
Götene	0,3	1,6	2,3	1,4	2,0
Hjo	2,7	1,6	2,3	2,2	-0,4
Vänersborg	0,9	1,7	2,2	1,6	1,3
Dals-ed	1,1	0,2	2,1	1,1	1,0
Halmstad	2,4	1,9	2,1	2,1	-0,3
Laholm	1,3	0,9	2,0	1,4	0,7
Lerum	4,9	1,8	1,9	2,9	-3,0
Partille	1,2	0,8	1,9	1,3	0,7
Kungsbacka	4,1	2,2	1,8	2,7	-2,3
Borås	2,5	2,5	1,7	2,2	-0,8
Gullspång	1,9	1,8	1,7	1,8	-0,2
Lysekil	1,4	3,7	1,7	2,3	0,3
Tjörn	2,7	2,0	1,7	2,1	-1,0
Ale	2,2	2,4	1,6	2,1	-0,6
Grästorp	2,0	3,6	1,6	2,4	-0,4
Töreboda	0,9	2,0	1,6	1,5	0,7
Tranemo	0,3	1,9	1,5	1,2	1,2
Värgårda	0,9	1,5	1,5	1,3	0,6
Tanum	1,2	0,8	1,4	1,1	0,2
Öckerö	1,0	-0,5	1,2	0,6	0,2
Svenljunga	1,7	3,6	0,9	2,1	-0,8
Mariestad	-0,3	0,4	0,6	0,2	0,9
Orust	-2,7	-4,6	0,6	-2,2	3,3
Alingsås	1,7	1,4	0,1	1,1	-1,6
Kungälv	0,3	-0,6	-0,6	-0,3	-0,9
Lilla Edet	-1,1	-1,0	-1,7	-1,3	-0,6
Medel	1,2	1,9	3,0	2,1	1,8

* Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens bruttokostnader.

ligt resultat per år som var högre 3,0%, vilket är ett resultat som definitivt uppfyller kriterierna för god ekonomisk hushållning.

Den kommun som uppvisade svagast genomsnittligt resultat före extraordinära poster mellan 2014 till 2016 var Orust med -2,2% per år. Kommunen tyngdes dock av stora nedskrivningar under perioden. Näst svagast resultat redovisade

Lilla Edet med -1,9%, vilka följdes av Lidköping med -0,7%. På grund av stora finansiella placeringar påverkas Lidköping av hur förändringarna blir på de finansiella marknaderna. Resultaten för kommunen har under perioden påverkats både positivt och negativt av att denna utveckling. Fjärde svagast resultat redovisade Kungälv med 0,2%. De var dessa kommuner som redovisade ett negativt genomsnittligt resultat under de tre senaste åren. Under 1% i resultat i förhållande till verksamhetens bruttokostnader låg Mariestad, Vara och Öckerö, vilket också är ett svagt resultat. Dock hade bland annat Vara kommun stora satsningar på bidrag till statlig infrastruktur, vilket försvagade deras resultat under perioden.

De kommuner som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader mellan 2014 och 2016 mest var Lidköping med 11,4 procentenheter och Tidaholm med 8,2 procentenheter. Större än 2 procentenhets förbättring av resultatet redovisade Tidaholm, Sotenäs, Munkedal, Bollebygd, Vara, Tibro, Hylte, Åmål, Mölnadal, Bengtsfors, Skara, Orust, Mellerud, Essunga, Stenungsund, Trollhättan, Strömstad, Mark, Göteborg, Uddevalla och Götene.

Av Västra Götaland och Hallands kommuner redovisade två tredjedelar en positiv utveckling av resultat före extraordinära poster mellan 2014 och 2016. Detta ska jämföras med en tredjedel mellan perioden 2013 och 2015. Återigen bör poängteras att perioden, till viss del, störs jämförelsemässigt av engångsintäkter.

Ökande investeringsvolym

Investeringsvolymen är ett nyckeltal som tillsammans med resultatet förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, exempelvis soliditet, som återfinns i en finansiell analys. För investeringarna storlek ska bli jämförbart mellan kommunerna i gruppen har investeringarna relateras till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5-10 år, numera runt 9%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar kraftigt de enskilda åren. Siffrorna påverkas också om en kommun har stor del av sin investeringstyngda verksamhet i bolagsform.

Den genomsnittliga investeringsvolymen i Västra Götalands och Hallands län ökade under den granskade perioden. Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader redovisade länen ett genomsnitt på 9% under 2014. Den ökade till 10% under 2015 och 2016. Det innebar ett en genomsnittlig investeringsvolym på nästan 10% per år under perioden.

En genomsnittlig investeringsvolym på 10% per år mellan 2014 och 2016 för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län innebar att länen låg på samma nivå som andra län eller kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. De flesta grupper eller län ligger som tidigare nämnts runt 8-10% per år. Generellt är det så att kommunerna kring storstäderna redovisar högre investeringsvolym än snittet i riket. Detta märks bland annat i Stockholmsregionen där genomsnittet låg på 13% per år mellan 2014 till 2016.

Investeringsvolym 2014–2016 *

Procent	2014	2015	2016	Snitt 14–16
Orust	16	33	14	21,0
Kungälv	18	15	23	18,7
Skövde	16	20	18	18,0
Härryda	18	17	18	17,7
Stenungssund	23	17	11	17,0
Ale	12	20	14	15,3
Tanum	17	16	13	15,3
Mariestad	8	9	25	14,0
Skara	5	14	23	14,0
Tjörn	17	10	14	13,7
Hjo	12	16	11	13,0
Kungsbacka	20	9	10	13,0
Tranemo	9	17	11	12,3
Varberg	11	12	14	12,3
Bollebygd	7	9	20	12,0
Sotenäs	10	11	14	11,7
Bengtsfors	12	10	11	11,0
Falköping	11	10	12	11,0
Halmstad	10	12	11	11,0
Lerum	11	7	15	11,0
Lidköping	8	11	14	11,0
Grästorp	19	7	6	10,7
Strömstad	10	9	12	10,3
Dals-Ed	7	10	13	10,0
Falkenberg	7	10	13	10,0
Göteborg	11	9	9	9,7
Mölnadal	11	8	8	9,0
Värgårda	5	9	12	8,7
Vänersborg	7	10	8	8,3
Karlsborg	11	6	6	7,7
Vara	11	6	6	7,7
Essunga	5	7	11	7,7
Borås	8	8	6	7,3
Hylte	9	5	8	7,3
Tidaholm	5	9	8	7,3
Töreboda	6	9	7	7,3
Ulricehamn	5	9	7	7,0
Götene	6	9	5	6,7
Herrljunga	7	6	7	6,7
Partille	6	8	6	6,7
Mark	6	6	7	6,3
Mellerud	0	9	9	6,0
Uddevalla	7	6	5	6,0
Laholm	7	5	5	5,7
Öckerö	4	6	7	5,7
Alingsås	5	5	6	5,3
Munkedal	3	8	5	5,3
Svenljunga	3	6	6	5,0
Gullspång	3	6	4	4,3
Lilla Edet	5	4	4	4,3
Trollhättan	4	5	4	4,3
Lysekil	3	5	4	4,0
Tibro	4	2	5	3,7
Åmål	3	3	4	3,3
Färgelanda	2	3	3	2,7
Medel	9	10	10	10,0

* Investeringar relaterat till verksamhetens nettokostnader

De kommuner som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader mellan 2014 och 2016 var Orust med i genomsnitt 21% per år. Därefter följde Kungälv med 19%, Härryda och Skövde med 18% och Stenungssund med 17% per år. Nästan hälften av kommunerna i länen investerade under perioden högre än 10% per år. Det är ett högt värde historiskt sett.

De kommuner som investerade minst under perioden var Gullspång, Lilla Edet, Trollhättan, Lysekil, Tibro, Åmål och Färgelanda med 3% till 4% i snitt per år. Bland kommuner med låg investeringsvolym finns sådana som har sin fastighetsförvaltning och annan investeringsintensiv verksamhet i bolagsform, med det finns också kommuner som på grund av det ekonomiska läget har dragit ner på sina investeringar.

Förbättrad skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgraden av investeringarna”. Nyckeltalet innebär att årets resultat plus årets avskrivningar ställs i relation till årets investeringar. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Västra Götaland och Hallands läns genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets investeringar förbättrades under perioden. Under 2014 kunde kommunerna i länen i genomsnitt finansiera 87% av årets investeringar med skatteintäkter. Under 2015 förbättrades nyckeltalet marginellt till 88% för att under 2016 öka till 105%. Tillsammans innebär detta att kommunerna i länen likvidmässigt under perioden nästan kunde finansiera samtliga sina investeringar med de skatteintäkter som finns kvar när den löpande driften var finansierad. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för länen uppgick till 93% per år under den studerade perioden.

Spridningen var dock stor bland kommunerna i länen. Drygt 60% av kommunerna fick under perioden finansiera en del av sina investeringar via ökad skuldsättning och/eller minskade likvida medel. I många fall används också realisationsvinster från försäljningar av anläggningstillgångar för att finansiera investeringar.

Skattefinansieringsgraden varierar liksom övriga nyckeltal kraftigt mellan olika kommuner i länen. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser ska kunna dras. Enskilda år kan variera kraftigt, speciellt i mindre kommuner, eftersom investeringar i fastigheter och anläggningar där slår hårdare mot nyckeltalet.

Med tanke på ovanstående är det mer intressant att studera hela perioden än att fokusera på enskilda år i analysen. Starkast genomsnittlig skattefinansieringsgrad mellan 2014 till 2016 hade Tibro, Mellerud, Färgelanda, Hylte, Åmål, Gullspång, Lysekil och Tidaholm med ett genomsnittligt årssnitt på över 150%. De flesta av dessa kommuner hade dock en investeringsnivå som var klart lägre än genomsnittet i länen. Flertalet låg mellan 3% till 7% i förhållande till nettokostnaderna, jämfört med snittet för länen som låg på nästan 10%.

Svagast skattefinansieringsgrad uppvisade Tjörn, Ale, Hjo, Lidköping, Lilla Edet, Mariestad, Kungälv och Orust. Dessa

Skattefinansieringsgrad av investeringarna *

Procent	2014	2015	2016	Snitt 14-16
Tibro	131	287	254	224
Mellerud	400	89	154	214
Färgelanda	304	112	196	204
Hylte	99	217	204	173
Åmål	76	222	218	172
Gullspång	255	90	147	164
Lysekil	161	160	161	161
Tidaholm	98	136	221	152
Mölnadal	73	190	164	142
Uddevalla	74	113	176	121
Munkedal	89	47	226	121
Ulricehamn	147	95	116	119
Karlsborg	77	116	151	115
Mark	94	120	127	114
Svenljunga	165	109	53	109
Laholm	100	100	124	108
Herrljunga	89	109	109	102
Grästorp	38	148	110	99
Borås	80	88	123	97
Töreboda	90	75	114	93
Vara	11	120	147	93
Sotenäs	61	111	105	92
Bollebygd	89	110	67	89
Trollhättan	52	88	126	89
Lerum	108	104	52	88
Essunga	72	97	76	82
Bengtsfors	47	90	110	82
Halmstad	88	76	82	82
Alingsås	102	90	51	81
Kungsbacka	57	104	80	80
Falkenberg	98	66	67	77
Värgårda	112	68	51	77
Götene	48	68	106	74
Vänersborg	78	60	81	73
Strömstad	59	71	82	71
Stenungssund	42	40	124	69
Dals-Ed	91	47	64	67
Falköping	58	72	72	67
Göteborg	37	70	91	66
Partille	78	42	76	65
Skara	98	48	47	64
Tranemo	67	51	73	64
Skövde	73	47	68	63
Tanum	56	56	76	63
Härryda	65	61	60	62
Öckerö	85	28	59	57
Varberg	65	55	51	57
Tjörn	44	67	52	54
Ale	70	39	51	53
Hjo	58	37	63	53
Lidköping	-38	66	97	42
Lilla Edet	16	16	88	40
Mariestad	46	49	17	37
Kungälv	28	28	19	25
Orust	14	-1	47	20
Medel	87	88	105	93

* Resultat före extraordinära poster plus avskrivningar relaterat till årets investeringar med avdrag för försäljningsinkomster.

kommuner låg under 55% i genomsnitt mellan 2014 och 2016. De flesta av dessa kommuner hade en högre investeringsvolym än genomsnittet, vilket till viss del förklarade den lägre skattefinansieringsgraden av investeringarna.

Förbättrad soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med egna medel i form av

eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används "soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt" för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Soliditet *

Procent	2014	2015	2016	Förändr 14-16
Halmstad	62	62	62	0
Mölnadal	35	38	43	8
Mark	33	36	41	8
Skövde	37	36	38	1
Herrljunga	34	43	37	3
Tidaholm	26	29	37	11
Lidköping	36	35	35	-1
Tibro	20	24	32	12
Ulricehamn	28	29	32	4
Vara	28	29	29	1
Härryda	25	26	28	3
Kungsbacka	26	28	28	2
Sotenäs	23	23	28	5
Strömstad	22	25	28	6
Partille	14	27	27	13
Laholm	21	22	26	5
Trollhättan	17	20	25	8
Varberg	21	22	23	2
Alingsås	18	21	21	3
Essunga	11	15	21	10
Borås	18	19	20	2
Falkenberg	14	16	20	6
Tranemo	17	19	20	3
Värgårda	7	10	20	13
Hjo	16	17	19	3
Lerum	14	16	18	4
Ale	12	15	17	5
Töreboda	11	14	17	6
Bollebygd	5	9	16	11
Svenljunga	5	11	16	11
Göteborg	11	16	14	3
Götene	4	8	14	10
Vänersborg	6	9	14	8
Dals-Ed	9	12	13	4
Karlsborg	0	5	13	13
Skara	4	8	13	9
Bengtsfors	2	6	12	10
Tanum	10	11	12	2
Uddevalla	5	8	11	6
Falköping	4	6	10	6
Kungälv	11	11	10	-1
Mellerud	-6	-1	10	16
Öckerö	8	8	10	2
Stenungssund	-5	-1	7	12
Grästorp	-5	0	5	10
Tjörn	-2	2	4	6
Hylte	-13	-8	2	15
Munkedal	-10	-8	1	11
Orust	-8	-10	-8	0
Mariestad	-17	-13	-9	8
Färgelanda	-23	-19	-13	10
Åmål	-41	-27	-13	28
Lysekil	-27	-20	-16	11
Gullspång	-36	-28	-22	14
Lilla Edet	-29	-28	-28	1
Medel	9	12	16	7

* Eget kapital i förhållande till totala tillgångar.

Västra Götaland och Hallands läns genomsnittliga soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser låg under 2014 på 9%. Under 2015 förbättrades den med 3 procentenheter till 12% för att under 2016 ytterligare stiga med 4 procentenheter till 16%. Ett viktigt skäl till förbättringen under perioden var, förutom en relativt god skattefinansieringsgrad av investeringarna, att pensionsförpliktelserna inom linjen minskade.

Starkast soliditet under 2016 redovisade Halmstad med 62%, Mölndal med 43%, följd av Mark med 41%, Skövde med 38% samt Herrljunga med 37%.

Svagast soliditet under 2016 uppvisade Lilla Edet med -28% och Gullspång med -22%. Tredje svagast soliditet redovisade Lysekil med -16%. Dessa tre kommuner följdes av Åmål och Färgelanda med -13% samt Mariestad med -9%. Totalt 20% av kommunerna i länen redovisade en negativ soliditet när samtliga pensionsförpliktelser inkluderas i måttet. Jämfört med 2015 var detta en förbättring med 7 procentenheter.

Alla kommunerna, förutom Kungälv och Lidköping, förbättrade sin soliditet. Störst förbättring under perioden redovisade Åmål, Mellerud, Hylte, Gullspång, Partille, Vårgårda och Karlsborg. Några av dessa kommuner ökade dock sin soliditet på grund av stora realisationsvinster. Vissa har haft relativt låga soliditetsnivåer, vilket gör att det blir en större procentuell ökning.

Soliditet är dock svår att jämföra mellan kommuner, då bland annat en eventuell upplåning som vidareutlånas till kommunala bolag påverkar soliditeten i negativ riktning. Vidare påverkas också soliditetsmättet av vilka olika organisationslösningar kommunerna valt bland annat för sina kommunala bolag.

Förbättrad kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. I detta nyckeltal relateras kommunens omsättningstillgångar, som ska omsättas inom ett år, till de skulder som ska omsättas inom ett år. Kassalikviditeten bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringstillgångar samt lager och förråd.

Länens genomsnittliga kassalikviditet förbättrades mellan 2014 och 2016 med 4 procentenheter från 107% till 111%. Ett värde på 111% under 2016 innebar att kortfristiga fordringar och likvida medel översteg kortfristiga skulder. Den genomsnittliga nivån på kassalikviditeten i länen är mer än tillfredsställande ur risksynpunkt, eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör cirka 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. En tumregel är att om en kommun hamnar under 60% måste kommunen ibland nyttja en eventuell checkkredit, d v s låna kortsiktigt. Kommunen blir då mer känslig för eventuella snabba ränteförändringar.

Kassalikviditeten varierade i de två länen mellan 717% och 34%. Starkast kassalikviditet under 2016 hade Lidköping med 717%, därefter följde Halmstad med 261%, Mark med

229%, Alingsås med 225%, och på femte plats Tibro med 209%.

Svagast likviditet under 2016 redovisade Falköping med 34%, Härryda med 45%, Mariestad med 48% och Varberg med 50%. Kommuner med låg likviditet kan dock medvetet ha valt att ligga på en lägre nivå och komplettera med upplåning i någon form av kortfristig kredit. Därför är det viktigt

Kassalikviditet

Procent	2014	2015	2016	Förändr 14-16
Lidköping	662	660	717	55
Halmstad	200	275	261	61
Mark	181	228	229	48
Alingsås	272	266	225	-47
Tibro	178	179	209	31
Öckerö	160	143	155	-5
Laholm	146	140	149	3
Hylte	98	101	133	35
Mölndal	90	103	132	42
Tidaholm	93	102	131	38
Ulricehamn	96	76	125	29
Partille	208	178	123	-85
Strömstad	129	124	120	-9
Svenljunga	74	90	114	40
Bengtsfors	106	122	113	7
Tanum	89	81	113	24
Göteborg	70	81	111	41
Åmål	96	92	110	14
Herrljunga	96	101	107	11
Tjörn	68	94	106	38
Munkedal	79	68	102	23
Grästorps	89	95	100	11
Orust	91	110	99	8
Lerum	152	148	96	-56
Vara	76	85	96	20
Bollebygd	88	135	93	5
Dals-Ed	79	72	92	13
Karlsborg	59	89	91	32
Gullspång	79	83	89	10
Lysekil	74	89	89	15
Töreboda	86	89	88	2
Färgelanda	81	82	87	6
Götene	105	79	86	-19
Trollhättan	158	68	86	-72
Kungälv	90	93	83	-7
Lilla Edet	78	74	83	5
Mellerud	60	72	81	21
Tranemo	81	57	81	0
Skara	62	71	79	17
Essunga	85	85	76	-9
Stenungsund	30	52	75	45
Sotenäs	73	95	69	-4
Kungsbacka	75	62	67	-8
Ale	75	61	65	-10
Hjo	72	40	62	-10
Uddevalla	55	64	59	4
Vänersborg	80	72	59	-21
Borås	109	123	56	-53
Skövde	44	71	55	11
Falkenberg	90	81	53	-37
Vårgårda	45	58	51	6
Varberg	107	56	50	-57
Mariestad	59	67	48	-11
Härryda	33	32	45	12
Falköping	100	68	34	-66
Medel	107	109	111	4

* Omsättningstillgångar exklusive förråd i relation till kortfristiga skulder.

att kommunens likviditet studeras ihop med soliditeten, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning eller försvagas via att amorteringar görs på kommunens skulder. Detta påverkar kommunens kortsiktiga betalningsberedskap, men påverkar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen i form av soliditeten.

Försvagade finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens bruttokostnader för att en jämförelse ska kunna ske kommuner emellan. Måttet är intressant eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmätten och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”. I måttet elimineras också vidareutlåning inom kommunkoncernen. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunernas finansiella handlingsutrymme.

De genomsnittliga finansiella nettotillgångarna relaterade till verksamhetens bruttokostnader i länen försvagades under perioden med 2 procentenheter från -9% till -11%. En förklaring till detta, var en ökad investeringsvolym i ett antal kommuner som inte riktigt kunde finansieras med skatteintäkter eller försäljningsinkomster, utan fick finansieras via likvida medel och/eller ökade skulder.

Starkast värde under 2016 när det gäller finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens bruttokostnader redovisade Lidköping med 39%, följda av Halmstad med 38%. Tredje starkast var Trollhättan med 34% följt av Alingsås med 26%. Positiva värden avseende finansiella nettotillgångar redovisades av 30% av kommunerna. Detta var samma som under 2015.

Kommuner med goda finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta också av en god soliditet, men den finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Svagast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens bruttokostnader under 2016 uppvisade Orust med -73%, följt av Tanum med -62%, Sotenäs med -45% och Kungälv med -43%. Med dessa kommuner är det oftast tvärtom. Förutom en ofta svag soliditet utmärks kommunerna ibland av att de har en stor del av sina tillgångar som anläggningstillgångar. Kungälv, Sotenäs och Tanum har ingen speciellt svag soliditet, utan en stor del av sina tillgångar i fastigheter och anläggningar.

Skattesatsen ökade under perioden

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att storleken på skatteuttaget i stor utsträckning är en ideologisk fråga.

Finansiella nettotillgångar *

Procent	2014	2015	2016	Förändr 14-16
Lidköping	45	43	39	-6
Halmstad	45	41	38	-7
Trollhättan	37	36	34	-3
Alingsås	33	32	26	-7
Herrljunga	25	25	25	0
Tibro	18	20	24	6
Mark	23	22	21	-2
Laholm	5	18	18	13
Borås	18	14	15	-3
Ulricehamn	16	14	13	-3
Mölndal	16	18	10	-6
Svenljunga	11	13	8	-3
Varberg	16	10	4	-12
Öckerö	13	7	4	-9
Götene	8	4	3	-5
Åmål	-3	-2	2	5
Partille	12	7	0	-12
Strömstad	4	-1	-2	-6
Vara	-3	-3	-2	1
Essunga	-2	-2	-4	-2
Uddevalla	-9	-8	-5	4
Färgelanda	-13	-11	-7	6
Lysekil	-13	-11	-7	6
Töreboda	-4	-8	-7	-3
Gullspång	-9	-11	-8	1
Tidaholm	-20	-17	-8	12
Karlsborg	-14	-14	-9	5
Skara	7	-2	-12	-19
Munkedal	-17	-20	-13	4
Värgårda	-8	-9	-13	-5
Falkenberg	-10	-12	-16	-6
Vänersborg	-15	-18	-17	-2
Hjo	-8	-16	-19	-11
Grästorps	-28	-25	-20	8
Mellerud	-27	-25	-20	7
Bengtsfors	-24	-24	-21	3
Ale	-6	-20	-24	-18
Kungsbacka	-23	-21	-24	-1
Göteborg	-19	-21	-25	-6
Bollebygd	-28	-26	-28	0
Lilla Edet	-24	-24	-29	-5
Hylte	-47	-41	-30	17
Tranemo	-25	-31	-31	-6
Dals-Ed	-30	-32	-32	-2
Lerum	-31	-29	-32	-1
Falköping	-33	-32	-33	0
Härryda	-29	-33	-36	-7
Mariestad	-28	-27	-38	-10
Skövde	-28	-34	-38	-10
Tjörn	-38	-38	-38	0
Stenungsund	-38	-44	-42	-4
Kungälv	-22	-32	-43	-21
Sotenäs	-54	-53	-45	9
Tanum	-61	-66	-62	-1
Orust	-60	-69	-73	-13
Medel	-9	-11	-11	-2

* Se beskrivning sidan 20.

Den genomsnittliga skattesatsen i länen ökade mellan 2014 till 2016 från 21,48 kronor till 21,55 kronor. Skattehöjningar gjordes under perioden i Bengtsfors, Borås, Munkedal, Orust, Skara, Sotenäs, Tranemo, Trollhättan och Uddevalla. Skattesänkning gjordes i Herrljunga.

Skatten varierade under 2016 mellan 19,96 kr och 23,21 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Partille med 19,96 kr följt av Mölndal med 20,26 kr. Högst

Primärkommunal skattesats

Procent	2014	2015	2016	Förändr 14-16
Partille	19,96	19,96	19,96	0,00
Mölnadal	20,26	20,26	20,26	0,00
Varberg	20,33	20,33	20,33	0,00
Halmstad	20,43	20,43	20,43	0,00
Laholm	20,58	20,58	20,58	0,00
Härryda	20,62	20,62	20,62	0,00
Lerum	20,65	20,65	20,65	0,00
Öckerö	20,76	20,76	20,76	0,00
Lidköping	20,86	20,86	20,86	0,00
Skövde	20,86	20,86	20,86	0,00
Tranemo	20,57	21,00	21,00	0,43
Ulricehamn	21,05	21,05	21,05	0,00
Falkenberg	21,10	21,10	21,10	0,00
Skara	20,82	21,10	21,10	0,28
Göteborg	21,12	21,12	21,12	0,00
Mark	21,21	21,21	21,21	0,00
Tibro	21,21	21,21	21,21	0,00
Tjörn	21,21	21,21	21,21	0,00
Vårgårda	21,21	21,21	21,21	0,00
Töreboda	21,12	21,12	21,22	0,10
Mariestad	21,26	21,26	21,26	0,00
Vara	21,27	21,27	21,27	0,00
Borås	21,06	21,06	21,31	0,25
Karlsborg	21,32	21,32	21,32	0,00
Kungsbacka	21,33	21,33	21,33	0,00
Alingsås	21,36	21,36	21,36	0,00
Kungälv	21,44	21,44	21,44	0,00
Hylte	21,45	21,45	21,45	0,00
Tanum	21,56	21,56	21,56	0,00
Trollhättan	20,96	21,56	21,56	0,60
Essunga	21,57	21,57	21,57	0,00
Grästorps	21,57	21,57	21,57	0,00
Hjo	21,57	21,57	21,57	0,00
Bollebygd	21,59	21,59	21,59	0,00
Falköping	21,60	21,60	21,60	0,00
Stenungssund	21,64	21,64	21,64	0,00
Götene	21,77	21,77	21,77	0,00
Ale	21,87	21,87	21,87	0,00
Strömstad	21,91	21,91	21,91	0,00
Herrljunga	22,16	21,94	21,94	-0,22
Sotenäs	21,31	21,99	21,99	0,68
Tidaholm	22,07	22,07	22,07	0,00
Svenljunga	22,15	22,15	22,15	0,00
Uddevalla	21,91	22,16	22,16	0,25
Vänersborg	22,21	22,21	22,21	0,00
Färgelanda	22,26	22,26	22,26	0,00
Lilla Edet	22,37	22,37	22,37	0,00
Lysekil	22,46	22,46	22,46	0,00
Åmål	22,46	22,46	22,46	0,00
Gullspång	22,49	22,49	22,49	0,00
Mellerud	22,60	22,60	22,60	0,00
Orust	22,46	22,71	22,71	0,25
Bengtstors	22,42	22,92	22,92	0,50
Dals-Ed	23,21	23,21	23,21	0,00
Munkedal	22,83	22,68	23,63	0,80
Medel	21,48	21,53	21,55	0,07

skatt hade Munkedal med 23,63 kr, följt av Dals-Ed med 23,21 kr.

Borgensåtagande förblev oförändrade under perioden

Borgensåtagande i förhållande till verksamhetens bruttokostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med högt borgensåtagande bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för. Nyckeltalet finns inte med i den finansiella profilen.

Borgensåtagande *

Procent	2014	2015	2016	Förändr 14-16
Åmål	147	153	143	-4
Trollhättan	137	137	141	4
Strömstad	133	139	132	-1
Öckerö	100	107	116	16
Alingsås	116	109	98	-18
Lysekil	92	100	87	-5
Mölnadal	77	77	82	5
Partille	77	80	76	-1
Sotenäs	84	82	74	-10
Halmstad	45	70	67	22
Lilla Edet	70	65	67	-3
Tjörn	72	68	62	-10
Herrljunga	57	61	60	3
Svenljunga	38	37	58	20
Kungsbacka	56	56	54	-2
Tibro	37	34	51	14
Bollebygd	59	57	50	-9
Laholm	50	45	48	-2
Götene	57	54	46	-11
Karlsborg	42	51	46	4
Vänersborg	45	45	44	-1
Grästorps	34	45	43	9
Mark	42	43	43	1
Essunga	40	37	42	2
Töreboda	46	46	42	-4
Gullspång	31	38	40	9
Tidaholm	43	44	40	-3
Dals-Ed	36	43	39	3
Munkedal	32	33	39	7
Orust	44	41	39	-5
Mariestad	41	39	38	-3
Tanum	36	37	36	0
Bengtstors	33	29	35	2
Stenungssund	39	35	35	-4
Vårgårda	38	35	33	-5
Färgelanda	36	33	32	-4
Tranemo	21	20	27	6
Vara	24	26	25	1
Ale	28	26	23	-5
Mellerud	25	23	21	-4
Falköping	20	22	20	0
Hjo	31	33	19	-12
Skövde	19	18	16	-3
Varberg	18	17	16	-2
Kungälv	19	22	15	-4
Göteborg	13	13	12	-1
Hylte	17	16	12	-5
Uddevalla	16	14	12	-4
Skara	13	10	11	-2
Falkenberg	11	10	9	-2
Härryda	5	8	8	3
Ulricehamn	4	11	8	4
Lidköping	11	7	7	-4
Borås	6	7	6	0
Lerum	4	5	4	0
Medel	45	45	45	0

* Borgensåtagande i procent av verksamhetens bruttokostnader.

Kommunerna i Västra Götaland och Halland redovisade under perioden oförändrade borgensåtagande relaterat till verksamhetens bruttokostnader. Kommunerna i länen redovisade ett genomsnittligt värde på 45% under hela perioden.

De kommuner i länen som under 2016 hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens bruttokostnader var Åmål med 142%, Trollhättan med 141%, Ström-

stad med 132%, Öckerö med 116% och Alingsås med 98%. Lägst borgensåtaganden i relation till verksamhetens bruttokostnader hade beviljats av Lerum med 4%, Borås med 6% och Lidköping med 7%.

Högre, men positivare budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Budgetutfallet mäts för ”nämndernas verksamhet exklusive centralt budgeterade finansiella verksamhetsposter”. Förklaringen till detta är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster såsom försäljningar, skatteintäkter och finansnetto. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens bruttokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna i analysen. En budgetavvikelse på plus eller minus 1% utgör normalt inga större problem, utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndnivå som bör undvikas.

När det gäller ovanstående genomsnittliga budgetavvikelse i länen blev den allt positivare under perioden. Under 2014 uppgick den till 0,2%, under 2015 öka till 0,3% och 2016 öka till 0,7%. Det innebär att budgetavvikelsen har blivit allt högre och positivare under perioden i länet. En förklaring till detta var extra statsbidrag till kommunerna från staten som inte fanns möjlighet att budgetera.

En avslutande kommentar

Efter en vikande resultatutveckling under 2014 för kommunerna i Västra Götalands och Hallands län förbättrades resultatnivå igen under 2015 och 2016. Den största förklaring till detta, förutom en relativt god konjunktur, var att kommunsektorn fick engångsintäkter under 2015 och 2016. Flera av kommunerna hade också större realisationsvinster från försäljningar av anläggningstillgångar och exploateringsmark. Detta innebär att Västra Götaland och Halland läns genomsnittliga resultat i förhållande till verksamhetens kostnader mellan 2014 och 2016 förbättrades med 1,8 procentenheter från 1,2% till 3,0%. Detta bidrog till att soliditet och kassalikviditet stärktes.

Med tanke på de stora demografiska förändringar som väntas de kommande åren är det bra att resultatnivån låg på 3% under 2016. Enligt SCB:s befolkningsprognos kommer de beräknade demografiska behoven att överstiga 1% årligen i genomsnitt de kommande femton åren. Fram till 2020 ligger genomsnittet på 1,6 procent per år. Det kan jämföras med 0,5 procent per år för åren 2000 till 2012. Detta och en hög investeringsvolym under de närmaste åren måste finansieras och en viktig grundpelare är då att redovisa ett resultat som finansierar merparten av investeringarna för att slippa öka skuldsättningen alltför kraftigt i kommunen. Då kommer framtida generationer inte tvingas finansiera var tidigare generationer har konsumerat, utan kan få använda sina skatteintäkter fullt ut för egen konsumtion.

Kommuner har dock väldigt olika finansiella förutsättningar att möta framtida utmaningar. De kommuner som har starkast finansiella handlingsutrymme har goda förutsättningar att anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och alltför omfattande neddragningar i verksamheten. Vårre är det för de kommuner som har svagast finansiellt handlingsutrymme. Här krävs verkligen en aktiv ekonomistyrning om skattehöjningar skall kunna undvikas. Därför bör många av dessa kommuner redan nu fortsätta att utveckla mål och riktlinjer

Budgetavvikelse *

Procent	2014	2015	2016
Ale	1,7	0,3	0,1
Alingsås	1,1	-0,1	-0,1
Bengtstors	0,7	0,2	3,3
Bollebygd	0,5	1,4	0,6
Borås	-1,0	-1,2	-0,2
Dals-Ed	-0,3	2,0	-0,1
Essunga	0,0	-0,4	0,2
Falkenberg	0,0	0,8	0,6
Falköping	1,4	0,4	0,7
Färgelanda	-0,4	-1,4	-0,5
Grästorp	0,3	0,9	1,2
Gullspång	0,2	-0,6	-2,3
Göteborg	0,1	0,5	0,5
Götene	-0,7	1,7	2,4
Halmstad	1,9	0,8	1,8
Herrljunga	0,8	1,3	2,5
Hjo	-0,4	-0,1	-0,9
Hylte	1,0	0,1	0,6
Härbyda	2,6	0,8	1,2
Karlsborg	0,8	0,2	2,4
Kungsbacka	7,0	1,8	0,5
Kungälv	-0,7	-1,1	-0,8
Laholm	1,0	-0,4	-0,6
Lerum	3,1	1,3	1,5
Lidköping	-3,6	1,2	-1,2
Lilla Edet	-1,1	-1,8	-3,2
Lysekil	0,6	-0,7	1,2
Mariestad	-1,2	-0,5	-0,3
Mark	1,9	1,5	1,5
Mellerud	0,4	-0,8	0
Munkedal	-0,9	-2,7	1,7
Mölnadal	0	1,9	2,5
Orust	-5,8	-5,8	-0,4
Partille	-0,1	-0,4	-1
Skara	0,1	0,2	2,4
Skövde	2,1	1	0,9
Sotenäs	0,6	0,2	0,1
Stenungsund	0,3	-0,1	0,6
Strömstad	-0,7	0,2	0,9
Svenljunga	1,5	0,8	-0,1
Tanum	0,2	0,9	1,4
Tibro	1,3	0,8	3,7
Tidaholm	0,0	3,2	2,2
Tjörn	0,6	0,9	-0,4
Tranemo	-0,7	0,9	0,5
Trollhättan	0,2	0,7	0,0
Töreboda	0,0	0,8	0,5
Uddevalle	1,2	0,9	1,0
Ulricehamn	0,7	1,9	2,5
Vara	-3,4	0,9	1,5
Varberg	0,7	1,4	-0,2
Värgårda	-0,8	-0,3	0,3
Vänersborg	-0,7	0,2	0,8
Åmål	-1,2	0,7	1,9
Öckerö	0,5	-0,2	0,5
Medel	0,2	0,3	0,7

* Budgetavvikelse för nämnderna exkl. kommuncentrala finansiella poster/verksamhetens bruttokostnader.

för god ekonomisk hushållning. Det viktiga är dock att man inte tummar på dessa mål och riktlinjer, utan även följer det när inte skatteintäkterna utvecklas i takt med verksamhetens kostnader. Klarar man inte detta, kommer det oundvikligen innebära skattehöjningar.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme finns det i Västra Götaland och Halland stora skillnader

mellan enskilda kommuner. De 55 kommunerna har utifrån 2014–2016 års räkenskaper inordnats i en matris på nästa sida som innehåller nio grupper, utan att någon inbördes ranking inom grupperna. Matrisen är subjektiv och bygger på vad författaren anser vara starkt och svagt finansiellt resultat och ställning. Matrisen skall därför läsas och tolkas utifrån detta. Den bygger dels på kommunens finansiella resultat under de tre senaste åren och kommunens finansiella ställning 2016 i form av soliditet.

Matrisen visar numera också förändringar från föregående år i form av fyra pilar som skall illustrerar rörelseriktning mellan boxarna gentemot föregående år. Observera att det är rörelseriktning inom boxarna som redovisas och inte om kommunen har haft en ökad eller minskad resultat- eller soliditetsutveckling. Detta kan ha skett, men inte i tillräckligt stor omfattning för att kommunen skall byta box.

Av matrisen kan utläsas att 25% av kommunerna i länen hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var starkare än 2% i kombination med en soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser som under 2016 var högre än 20%. Dessa var i bokstavsordning, Borås, Falkenberg, Halmstad, Herrljunga, Härryda, Kungsbacka, Mark, Mölndal, Skövde, Strömstad, Tibro, Tidaholm, Ulricehamn och Varberg. Det går generellt inte att uttala sig om god ekonomisk hushållning, men de flesta av dessa kommuner torde leva upp till de kriterier som lagstiftaren diskuterade i förarbetena till kommunallagen i samband med att begreppet god ekonomisk hushållning infördes eller reviderades.

En annan stor grupp i matrisen var de 25% av kommunerna som hade genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var starkare än 2%, men låg på en soliditet mellan 0% och 20%. Dessa var Ale, Bengtsfors, Bollebygd, Grästorp, Hjo, Hylte, Karlsborg, Lerum, Mellerud, Skara, Stenungsund, Svenljunga, Tjörn och Uddevalla. Dessa kommuner bör fortsätta på den inslagna vägen, med ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader. Detta kommer leda till en förstärkning av kommunens soliditet som tryggar framtida handlingsberedskap.

En tredje grupp var de kommunerna som hade ett genomsnittligt resultat starkare än 2% under de tre senaste åren och en soliditet som var svagare än 0%. De var Lysekil och Åmål. Även dessa kommuner måste fortsätta på den inslagna vägen, med ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader. Detta kommer leda till en nödvändig förstärkning av kommunens soliditet.

Totalt innebar ovanstående att drygt hälften av kommunerna i Västra Götaland och Halland under 2016 redovisade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren

än 2%. Det är något fler än 2015. Det är intresseväckande att det var kommuner med både hög och låg soliditet som återfinns i dessa tre grupperingar.

En fjärde grupp av kommuner var de 15% av kommunerna som hade en soliditet på över 20% och som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste som låg mellan 1–2%. De var Alingsås, Essunga, Laholm, Partille, Sotenäs, Tranemo, Trollhättan och Vara. Dessa kommuner har en god långsiktig handlingsberedskap, men bör på sikt förbättra sin långsiktiga resultatnivå.

Ytterligare en grupp var de 18% av kommunerna som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% men hade en soliditet som låg mellan 0% och 20%. De var Dals-Ed, Falköping, Göteborg, Götene, Munke-dal, Tanum, Töreboda, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö. Dessa kommuner bör förbättra sin långsiktiga resultatnivå med 1–2 procentenheter i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att stärka sin soliditet.

Samma resonemang som för föregående grupp, gäller även för denna grupp av kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% och en soliditet under 0%. Dessa var Färgelanda och Gullspång. Dessa två kommuner måste snarast förbättra sin långsiktiga resultatnivå med 1–2 procentenheter i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att stärka sin soliditet.

De tre återstående grupperna eller boxarna innehåller de 9% av kommunerna som uppvisade ett genomsnittligt resultat under perioden som var svagare än 1%. Av dessa har Lidköping en god soliditetsnivå. Tillfredställande soliditetsnivåer redovisades av Kungälv. Av dessa kommuner krävs dock förbättrade långsiktiga resultatnivåer med 1–2 procentenheter för att stärka soliditeten. Svaga soliditetsnivåer redovisades av Lilla Edet, Mariestad, och Orust under 2016. Dessa kommuner måste också snarast stärka sina långsiktiga resultatnivåer med minst 2 procentenheter i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att förbättra sin soliditetsnivå.

Avslutningsvis kan poängteras att det i år finns två nya matriser längre fram i rapporten. Den ena av matrisen inordnar kommunerna i nio olika rutor utifrån hur god soliditet och kassalikviditet kommunen har. Här hamnar Alingsås, Halmstad, Herrljunga, Laholm, Lidköping, Mark, Mölndal, Partille, Strömstad, Tibro, Tidaholm och Ulricehamn i rutan med god soliditet och god kassalikviditet.

Det andra nya matrisen inordnar kommunerna utifrån nyckeltalen skattefinansieringsgrad av investeringarna och investeringsvolym.

Tabell 1: Finansiellt resultat och ställning för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län 2016

I denna tabell har kommunerna i Västra Götaland och Halland placerats in utifrån två dimensioner, resultat i form av det genomsnittliga resultatet under 2014–2016 och finansiell ställning i form av soliditet under 2016. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika delar; ”stark”, ”varken stark eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, ju längre upp till vänster hamnar kommunen. Kommunerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Stark finansiell ställning (En soliditet som var starkare än 20% under 2016 *)	Varken stark eller svag finansiell ställning (En soliditet som låg mellan 0 till 20% under 2016 *)	Svag finansiell ställning (En soliditet som var svagare än 0% under 2016 *)
Starkt resultat (Resultatet var högre än 2 % av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2014–2016)	Borås ← Falkenberg ← Halmstad Herrljunga Härryda Kungsbacka Mark Mölnadal Skövde Strömstad Tibro Tidaholm Ulricehamn Varberg	Ale Bengtstors ↑ Bollebygd Grästorp Hjo Hylte ↑ ← Karlsborg Lerum Mellerud ← Skara Stenungsund ↑ ← Svenljunga ↑ Tjörn Uddevalla	Lysekil ↑ Åmål ↑
Varken starkt eller svagt resultat (Resultatet låg mellan 1%–2% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2014–2016)	Alingsås Essunga ← Laholm Partille Sotenäs ↑ Tranemo ↑ ← Trollhättan Vara	Dals-Ed Falköping ↓ Göteborg Götene Munkedal ↑ ← Tanum Töreboda ↑ Vårgårda Vänersborg Öckerö ↑	Färgelanda ↓ Gullspång ↓
Svagt resultat (Resultatet var svagare än 1% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2014–2016.)	Lidköping	Kungälv	Lilla Edet Mariestad Orust

* Soliditeten innefattar samtliga pensionsförpliktelser.

↓ = Kommunen har försvagat sin resultatbox jämfört med föregående år

↑ = Kommunen har förbättrat sin resultatbox jämfört med föregående år

← = Kommunen har förbättrat sin solditetsbox jämfört med föregående år

→ = Kommunen har försvagat sin solditetsbox jämfört med föregående år

Tabell 2: Kassalikviditet och soliditet under 2016

I denna tabell har kommunerna i Västra Götalands och Hallands län placerats in utifrån två dimensioner, kassalikviditet och soliditet. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika under delar; ”hög”, ”varken hög eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, desto längre till vänster hamnar kommunen. Kommunerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Hög soliditet (En soliditet som är högre än 20% under 2016 *)	Varken hög eller svag soliditet (En soliditet som ligger mellan 0–20% under 2016 *)	Svag soliditet (En soliditet som är lägre än 0% under 2016 *)
Hög kassalikviditet (Högre än 100%)	Alingsås Halmstad Herrljunga Laholm Lidköping Mark Mölnadal Partille Strömstad Tibro Tidaholm Ulricehamn	Bengtstors Grästorps Göteborg Hylte Munkedal Svenljunga Tanum Tjörn	Åmål
Varken hög eller låg kassalikviditet (Mellan 99% till 60%)	Essunga Falkenberg Kungsbacka Sotenäs Tranemo Trollhättan Vara	Ale Bollebygd Dals Ed Götene Hjo Karlsborg Kungälv Lerum Mellerud Skara Stenungsund Töreboda	Färgelanda Gullspång Lilla Edet Lysekil Orust
Låg kassalikviditet (Lägre än 60%)	Borås Härryda Skövde Varberg Vårgårda	Falköping Uddevalla Vänersborg Öckerö	Mariestad

* Soliditeten innefattar samtliga pensionsförpliktelser.

Tabell 3: Skattefinansieringsgrad av investeringar och investeringsvolym under 2014–2016

I denna tabell har kommunerna i Västra Götalands och Hallands län placerats in utifrån två dimensioner, skattefinansieringsgrad av investeringar och investeringsvolym. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika under delar; ”hög”, ”varken hög eller låg” samt ”låg”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i.

	Höga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens nettokostnader som var högre än 10% i genomsnitt under 2014–2106)	Varken höga eller låga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens nettokostnader som låg mellan 6% till 10% i genomsnitt under 2014–2106)	Låga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens nettokostnader som är lägre än 6% i genomsnitt under 2014–2106)
Hög skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var högre än 100% under perioden 2014 till 2016)		Herrljunga Hylte Karlsborg Mark Mellerud Mölnadal Tidaholm Uddevalla Ulricehamn	Färgelanda Gullspång Laholm Lysekil Munkedal Svenljunga Tibro Åmål
Varken hög eller låg skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var mellan 99% till 70% under perioden 2014 till 2016)	Ale Bengtstors Bollebygd Falkenberg Grästorps Halmstad Kungsbacka Lerum Sotenäs Strömstad	Borås Essunga Götene Töreboda Vara Vårgårda Vänersborg	Alingsås Trollhättan
Låg skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var lägre än 70% under perioden 2014 till 2016)	Falköping Hjo Härryda Kungälv Lidköping Mariestad Orust Skara Skövde Stenungsund Tanum Tjörn Tranemo Varberg	Göteborg Partille	Lilla Edet Öckerö

Tabell 4: Genomsnittliga finansiella nyckeltal hos kommunerna i Västra Götaland och Hallands län 2014–2016

I denna tabell redovisas hur ett antal genomsnittliga finansiella nyckeltal har utvecklats för kommunerna Västra Götalands och Hallands län mellan 2014 och 2016. Förklaringar och definitioner av nyckeltalen återfinns i ett eget avsnitt i rapporten.

Nyckeltalen redovisas i procent om inget anges	2014	2015	2016
<i>Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter</i>	94,3	94,3	92,2
<i>Avskrivningar/skatteintäkter</i>	4,4	4,4	4,4
<i>Finansnetto/skatteintäkter</i>	-0,1	-0,1	-0,5
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	98,6	98,6	96,1
Skattefinansieringsgrad av investeringar	87	87	105
Investeringar/verksamhetens nettokostnader	9	9	10
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens bruttokostnader	1,2	1,2	3,0
Årets resultat/verksamhetens bruttokostnader	1,2	1,2	3,0
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens bruttokostnader	1,9	1,9	2,1
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	9	9	16
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens bruttokostnader	-9	-9	-11
Kassalikviditet	107	107	111
Primärkommunal skattesats (kr)	21,48	21,48	21,55
Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader	45	45	45
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/verksamhetens bruttokostnader	0,2	0,2	0,7

Tabell 5: Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Västra Götaland och Hallands län under 2016

Denna tabell försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats, resultatnivå samt kort och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har redovisats i analysen ovan. Tabellen ska ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen är gjord utifrån 2016 års räkenskaper.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Skattesats 2016	21,30 kr eller lägre	21,31 till 21,70 kr	21,70 kr eller högre
För samtliga fem nyckeltal i denna tabell gäller att "ju högre upp i tabellen kommunen befinner sig desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet".	Partille Mölnadal Varberg Halmstad Laholm Härreda Lerum Öckerö Lidköping Skövde Tranemo Ulricehamn Falkenberg Skara Göteborg Mark Tibro Tjörn Vårgårda Töreboda Mariestad Vara	Borås Karlsborg Kungsbacka Alingsås Kungälv Hylte Tanum Trollhättan Essunga Grästorp Hjo Bollebygd Falköping Stenungsund	Göteborg Ale Strömstad Herrljunga Sotenäs Tidaholm Svenljunga Uddevalle Vänersborg Färgelanda Lilla Edet Lysekil Åmål Gullspång Mellerud Orust Bengtsfors Dals-Ed Munkedal

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde¹⁾	Varken starkt eller svagt¹⁾	Svagt värde¹⁾
Resultatnivå 2016 (Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Tidaholm Tibro Bollebygd Hylte Mölndal Stenungsund Mellerud Munkedal Skara Mark Skövde Lidköping Bengtsfors Sotenäs Åmål Strömstad Karlsborg Härryda Ulricehamn Falkenberg Uddevalla Herrljunga Trollhättan Falköping Vara Färgelanda Göteborg Varberg Essunga Götene Hjo Vänersborg Dals-Ed Halmstad Laholm	1,99% till 1,0% Lerum Partille Kungsbacka Borås Gullspång Lysekil Tjörn Ale Grästorp Töreboda Tranemo Vårgårda Tanum Öckerö	0,99% eller svagare Svenljunga Mariestad Orust Alingsås Kungälv Lilla Edet
Långsiktig resultatnivå 2014–2016 (Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Tidaholm Mölndal Bollebygd Härryda Tibro Mellerud Ulricehamn Hylte Stenungssund Uddevalla Skövde Mark Karlsborg Skara Lerum Falkenberg Kungsbacka Åmål Varberg Bengtsfors Grästorp Strömstad Herrljunga Lysekil Borås Hjo Ale Halmstad Svenljunga Tjörn	1,99% till 1,0% Färgelanda Falköping Gullspång Göteborg Munkedal Vänersborg Trollhättan Töreboda Götene Laholm Sotenäs Partille Vårgårda Essunga Tranemo Alingsås Dals-Ed Tanum	0,99% eller svagare Öckerö Vara Mariestad Kungälv Lidköping Lilla Edet Orust

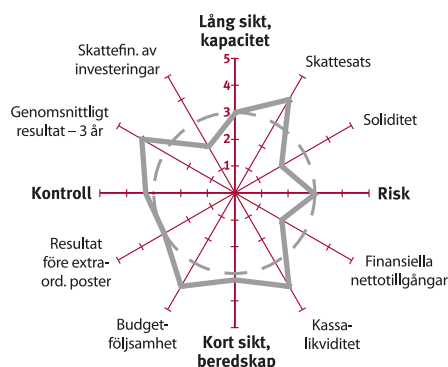
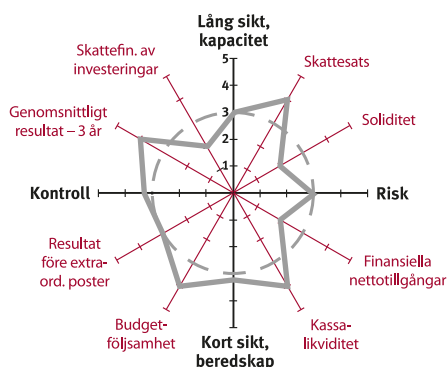
¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Kortsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2016 (Kassalikviditet)	75% eller högre Lidköping Halmstad Mark Alingsås Tibro Öckerö Laholm Hylte Mölndal Tidaholm Ulricehamn Partille Strömstad Svenljunga Bengtsfors Tanum Göteborg Åmål Herrljunga Tjörn Munkedal Grästorp Orust Lerum Vara Bollebygd Dals-Ed Karlsborg Gullspång Lysekil Töreboda Färgelanda Götene Trollhättan Kungälv Lilla Edet Mellerud Tranemo Skara Essunga Stenungsund	74,9% till 55% Sotenäs Kungsbacka Ale Hjo Uddevalla Vänersborg Borås	54,99% eller lägre Skövde Falkenberg Vårgårda Varberg Mariestad Härryda Falköping
Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2016 (Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser)	20% eller högre Halmstad Mölndal Mark Skövde Herrljunga Tidaholm Lidköping Tibro Ulricehamn Vara Härryda Kungsbacka Sotenäs Strömstad Partille Laholm Trollhättan Varberg Alingsås Essunga Borås Falkenberg Tranemo Vårgårda	19,9% till 0% Hjo Lerum Ale Töreboda Bollebygd Svenljunga Göteborg Götene Vänersborg Dals-Ed Karlsborg Skara Bengtsfors Tanum Uddevalla Falköping Kungälv Mellerud Öckerö Stenungsund Grästorp Tjörn Hylte Munkedal	-0,1% eller svagare Orust Mariestad Färgelanda Åmål Lysekil Gullspång Lilla Edet

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Så tolkar du den finansiella profilen!

Den finansiella profil i form av ett så kallat spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

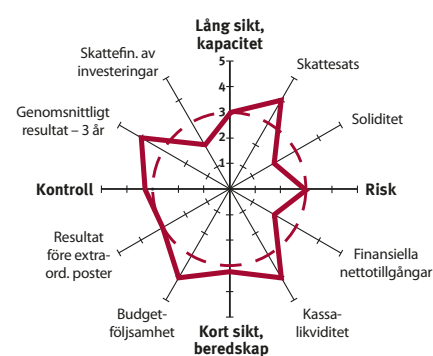
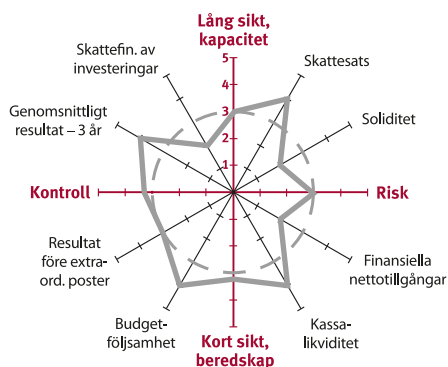

Åtta nyckeltal

Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 20.

Skalan

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. I vår analys av kommunerna i Västra Götaland och Halland (55 st) fördelades poängen enligt följande: Kommunerna med de fem starkaste observationerna inom varje nyckeltal fick en femma, de elva följande en fyra, de 24 därpå en trea, de elva därefter en tvåa och de fem svagaste fick en etta. Poängen har således fördelats enligt en normalfördelningskurva.

Fyra axlar/perspektiv

Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är Risk summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Poäng och genomsnitt

Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig handlingsberedskap, riskförhållande och kortsiktig handlingsberedskap. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Risikförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över den finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – nämndernas budgetavvikelse exklusive kommuncentrala finansiella poster som divideras med verksamhetens bruttokostnader. För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt. Positiv budgetavvikelse medför dock minst en 3:a.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättningstillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmått och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder. Nyckeltalet innefattar inte lager och förråd.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets investeringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna – beskriver hur stor andel av årets investeringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Färgelanda kommun

Syftet med den här analysen är att redovisa var Färgelanda kommun befinner sig och hur kommunen har utvecklats finansiellt mellan 2014 och 2016 i förhållande till övriga kommuner i Västra Götaland och Hallands län. Detta görs i form av en finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga finansiella sidor hos Färgelanda i förhållande till övriga kommuner i länen.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för den finansiella analysen som används på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polärtdiagram som redovisas nedan på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Färgelanda kommun för 2014–2016 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länen. Den finansiella profilen är dock relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen ett av de starkaste värdena för nyckeltalet i länen, men värdet kan behöva förbättras för att nå till exempel god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast mer än tillfredsställande och speglar något slags god ekonomisk hushållning. Mer information om den finansiella modellen och de nyckeltal som den innehåller finns att läsa om i ett separat avsnitt i rapporten.

Inledningsvis i denna analys belyses hur ett antal finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen har utvecklats under den granskade perioden både för Färgelanda och för genomsnittet i länen. Därefter följer en analys av hur den finansiella profilen har förändrats för Färgelanda mellan 2014 och 2016. Till sist ges en sammanfattande kommentar till Färgelandas finansiella ställning och utveckling.

Finansiella nyckeltal under 2014–2016

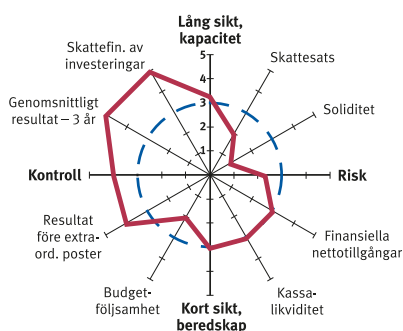
Resultat före extraordinära poster

Kommuner och landsting ska sedan år 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens bruttokostnader ligga mellan 2% och 3% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en kommun av att finansiera större delen av sin tillgångsökning med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan bibehålla sin finansiella handlingsberedskap på kort och lång sikt. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 3% och 5% om kommunens finansiella handlingsutrymme ska bibehållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

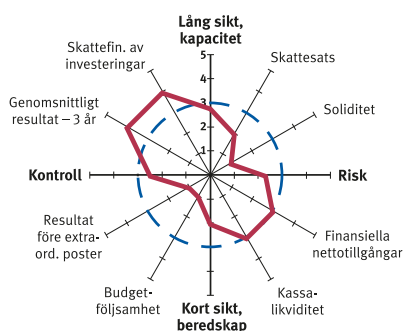
Färgelanda redovisade under 2014 ett resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader på 3,2%. Det minskade till 0,0% under 2015, för att förbättras under 2016 till 2,5%. Kommunens resultat under 2016 är förenligt med kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning ur ett resultatperspektiv.

För kommunerna i länen uppgick motsvarande genomsnittligt resultat till 1,2 % under 2014 och 1,9% under 2015. Under 2016 förbättrades det till 3,0%. Det innebär en positiv förändring för länen mellan 2014 och 2016 på 1,8 procentenheter, medan Färgelandas förändring var en försvagning med

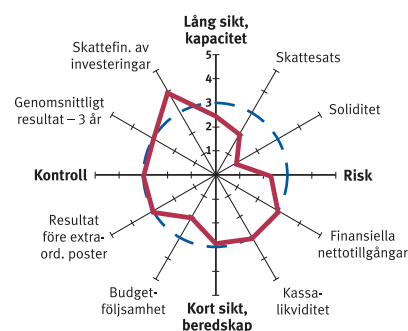
Färgelanda 2014

Färgelanda 2015

Färgelanda 2016

–0,7 procentenheter. Slutsatsen är att Färgelanda uppvisade en svagare resultatutveckling mellan 2014 och 2016 och ett något svagare resultat under 2016 jämfört med snittet i länen.

En viktig förklaring till den goda resultatförbättringen under 2015 och 2016 var att kommunerna hade ett antal jämförelsestörande poster i form av tillfälliga engångsintäkter som: återbetalning från AFA Försäkring och en kraftig ökning av riktade statsbidrag, främst kostnadsersättning för flyktingar, bemanning inom äldreomsorgen, höjda lärarlöner och satsning på elever på lågstadiet. Dessa intäkter fick kommunerna inte under 2015, vilket till viss del förklarar den goda resultatutvecklingen under perioden. Utan dessa poster hade resultatnivå legat lägre under perioden.

Kommunen hade under 2016 det 26:e starkaste resultatet i länen. Detta innebar en 3:a i den finansiella profilen. Det var svagare än under 2014 då kommunen fick en 4:a, men en förbättring jämfört med 2015, då kommunen fick en 1:a.

Färgelanda redovisade under de tre senaste åren ett genomsnittligt resultat i förhållande till verksamhetens bruttokostnader per år på 1,9%, vilket är förenligt med god ekonomisk hushållning ur ett resultatperspektiv. I länen uppgick motsvarande värde till 2,1%. I den finansiella profilen försvagades poängen för nyckeltalet genomsnittligt resultat under de tre senaste åren från en 5:a till en 3:a under perioden.

Investeringar

Investeringsvolymen ingår inte som nyckeltal i den finansiella profilen, men den är viktig att lyfta fram i analysen. Detta eftersom investeringarna till viss del förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, som exempelvis soliditet och finansiella nettotillgångar.

För att investeringsvolymen ska bli jämförbar mellan kommunerna i länen har investeringarna relaterats till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 8–10%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar kraftigt påverkar de enskilda åren. Nyckeltalet kan också påverkas om en kommun har mycket av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

Relateras Färgelandas investeringar till verksamhetens nettokostnader framgår det att kommunen investerade för 2% under 2014 och 3% under 2015 och 2016. Detta gav ett genomsnittligt värde på 2,7% per år under perioden. Genomsnittsvärdena för länen uppgick till 9%, 10% och 10% för de tre åren under samma period. Detta gav ett genomsnittligt värde för länen på nästan 10% per år under 2014 till 2016. Detta innebär att Färgelanda sammanlagt under den granskade perioden hade en total investeringsvolym som var klart lägre än snittet i länen.

Investeringsvolymen har ökat under de senaste åren i svenska kommuner och en förklaring till detta är att de större investeringar som gjordes under 1960- och 1970-talen i infrastruktur och lokaler nu måste ersättas. I många kommuner ökar också befolkningen, vilket kräver nya investeringar i skolor med mera.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften finansierats bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgraden av investeringarna”. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Nyckeltalet behöver inte alltid ligga över 100% utan lämplig nivå beror lite på vilket finansiellt handlingsutrymme kommunen har. För många svenska kommuner krävs dock en god skattefinansieringsgrad av investeringarna, så att inte skulderna ökar mer inför framtiden och därigenom minskar framtida skattebetalares konsumtionsutrymme.

För länets kommuner uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar i genomsnitt till 87%, 88% samt 105% under de tre studerade åren. Detta gav en genomsnittlig länskattefinansieringsgrad av investeringarna på 93%, vilket i princip innebar att den genomsnittliga kommunen kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter.

Färgelandas siffror uppgick till 304%, 112% och 196%, vilket innebar en genomsnittlig skattefinansieringsgrad av investeringarna på 204% för perioden. I jämförelse med länets snitt var Färgelandas skattefinansieringsgrad klart starkare under perioden. Det berodde enbart på att kommunen hade en lägre investeringsvolym än snittet i länen, eftersom resultatet var något svagare än snittet.

Ovanstående innebar att Färgelanda kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter under perioden. Detta förbättrar det finansiella handlingsutrymmet inför framtiden i form av lägre finansiella nettotillgångar.

Poängen för skattefinansieringsgraden av investeringar i den finansiella profilen försvagades för Färgelanda under perioden från en 5:a till en 4:a.

Soliditet inklusive pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används ”soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt” för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Färgelanda hade 2016 en soliditet som var klart svagare än snittet i länen. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till –13% för Färgelanda jämfört med genomsnittet som uppgick till 16%.

Mellan 2014 och 2016 uppvisade Färgelanda utvecklingsmässigt samma trend som snittet bland kommunerna i länen. Kommunen redovisade en förbättrad soliditet med 10 procentenheter, från 4% till 13%, medan den genomsnittliga soliditeten i länen förbättrades med 7 procentenheter, från 9% till 16%. Ett skäl till denna förbättring i länen, förutom

en relativt god skattefinansieringsgrad av investeringarna, var att pensionsförpliktelserna inom linjen minskade.

Färgelanda hade 2016 den 5:e svagaste soliditeten i länen. Detta gav en 1:a i den finansiella profilen, vilket samma som för 2014 och 2015.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Det bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringstillgångar som har bokförts som omsättningstillgångar, vilka ska avyttras.

Mellan åren 2014 och 2016 förbättrades Färgelandas kassalikviditet med 6 procentenheter, från 81% till 87%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i länen förbättrades marginellt under perioden med 4 procentenheter, från 107% till 111%. Detta innebar att likviditeten under perioden i Färgelanda utvecklades som snittet i länen, men låg på en något svagare nivå än genomsnittet under 2016.

Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100% för kassalikviditeten. Det innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. I kommunernas kortfristiga skulder ingår dock en semesterlöneskuld som utgör cirka 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med ett normalt likviditetsflöde. Färgelandas nivå på

87% innebär därför att kommunen klarar att finansiera oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Färgelandas likviditetsutveckling och -nivå innebär att poängen för kommunen i den finansiella profilen under hela perioden legat på en 3:a.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknar omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens bruttokostnader för att det ska bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan det kortsiktiga kassalikviditetsmättet och det långsiktiga soliditetsmättet. Till skillnad från många andra balansräkningsinriktade mått elimineras vidareutlåning inom koncernen i nyckeltalet, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunens finansiella handlingsutrymme.

En kommun med goda finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta också av en god soliditet, men det finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är mer genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i långfristiga fordringar och omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Finansiella nyckeltal

Nyckeltalen redovisas i procent om inget anges

	2014		2015		2016	
	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun	Västra Götaland och Halland	Färgelanda kommun
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	94,3	93,1	93,4	96,9	92,2	93,6
Avskrivningar/skatteintäkter	4,4	3,2	4,3	3,2	4,4	3,2
Finansnetto/skatteintäkter	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,5	-0,1
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	98,6	96,3	97,6	100,0	96,1	96,7
Skattefinansieringsgrad av investeringar	87	304	88	112	105	196
Investeringar/verksamhetens nettokostnader	9	2	10	3	10	3
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader	1,2	3,2	1,9	0,0	3,0	2,5
Årets resultat/verksamhetens kostnader	1,2	3,2	1,9	0,0	3,0	2,5
Genomsnittligt resultat för extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens kostnader	1,9	4,2	1,8	3,1	2,1	1,9
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	9	-23	12	-19	16	-13
Primärkommunal skattesats (kr)	21,48	22,26	21,53	22,26	21,55	22,26
Kassalikviditet	107	81	109	82	111	87
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader	-9	-13	-11	-11	-11	-7
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader	45	36	45	33	45	32
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader	0,2	-0,4	0,3	-1,4	0,7	-0,5

Kommuner med svaga finansiella nettotillgångar har oftast också en svag soliditet, men det finns ett antal kommuner som har genomsnittlig soliditet även om kommunen uppvisar svaga finansiella nettotillgångar. Då gäller att de har stor andel av sina tillgångar i bundna anläggningstillgångar.

Färgelanda förbättrade under perioden sina finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader med 6 procentenheter, från -13% till -7%. Nivå på måttet innebär att kommunens skulder överstiger kommunens finansiella tillgångar. Genomsnittet i länen för finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader försvagades med 2 procentenheter, från -9% till -11%. Ställs detta mot Färgelandas utveckling innebär det att kommunen under 2016 fick en 3:a, vilket var samma som för 2014 och 2015.

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag.

Färgelandas skattesats låg 2016 på 22,26 kr. Det var 71 öre högre än genomsnittet bland Västra Götaland och Hallands läns kommuner, vilket uppgick till 21,55 kr. Färgelanda hade under 2016 den 10:e högsta skatten i länen. Detta innebär att kommunen fick en 2:a i den finansiella profilen, vilket var detsamma som under 2014 och 2015.

Den genomsnittliga skattesatsen i länen ökade mellan 2014 till 2016 från 21,48 kronor till 21,55 kronor. Skattehöjningar gjordes under perioden i Bengtsfors, Borås, Munkedal, Orust, Skara, Sotenäs, Tranemo, Trollhättan och Uddevalla. Skattesänkning gjordes i Herrljunga.

Skatten varierade under 2016 mellan 19,96 kr och 23,21 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Partille med 19,96 kr följt av Mölndal med 20,26 kr. Högst skatt hade Munkedal med 23,63 kr, följt av Dals-Ed med 23,21 kr.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Budgetutfallet mäts för "nämndernas verksamhet exklusive centralt budgeterade finansiella verksamhetsposter". Förklaringen till detta är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster såsom försäljningar, skatteintäkter och finansnetto. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens bruttokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna i analysen. En budgetavvikelse på plus eller minus 1% utgör normalt inga större problem, utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndnivå som bör undvikas.

För Färgelanda uppgick detta mått 2016 till -0,5%, vilket var en mindre och positivare budgetavvikelse än under 2015, då avvikelsen var -1,4%. Under 2014 redovisades en avvikelse

på -0,4%. För lärens kommuner uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens bruttokostnader i genomsnitt till 0,2% under 2014, 0,3% under 2015 och 0,7% under 2016. Det innebär att budgetavvikelsen har blivit allt högre och positivare under perioden i länen. En förklaring till detta är extra bidrag från staten som inte kunde budgeterats.

Poängen för budgetföljsamhet i den finansiella profilen för Färgelanda under perioden har pendlat mellan en 1:a och en 2:a. Under 2016 fick kommunen en 2:a.

Den finansiella profilens utveckling 2014–2016

Den finansiella profilen innehåller, förutom åtta nyckeltal, också fyra perspektiv som var för sig är viktiga när en kommuns finansiella ställning och utveckling analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Perspektivens poäng utgörs av de fyra nyckeltalen som är placerade närmast perspektivet i den finansiella profilen. Det innebär att varje nyckeltal i profilen ingår i två olika perspektiv.

Färgelandas finansiella profil 2016 visar att kommunen låg på eller något under genomsnittet för samtliga fyra perspektiv.

Färgelanda försvagade under perioden poängen i den finansiella profilen för tre av fyra perspektiv. Det var kontroll samt lång- och kortsiktig handlingsberedskap. Riskperspektivet uppvisade oförändrad poäng, om 2014 och 2016 jämförs.

Förklaringen till denna utveckling var att poängen för de tre nyckeltalen, resultat före extraordinära poster, genomsnittligt resultat under de tre senaste åren samt skattefinansieringsgraden av investeringar försvagades mellan 2014 och 2016. Övriga fem nyckeltal förblev poängmässigt oförändrade.

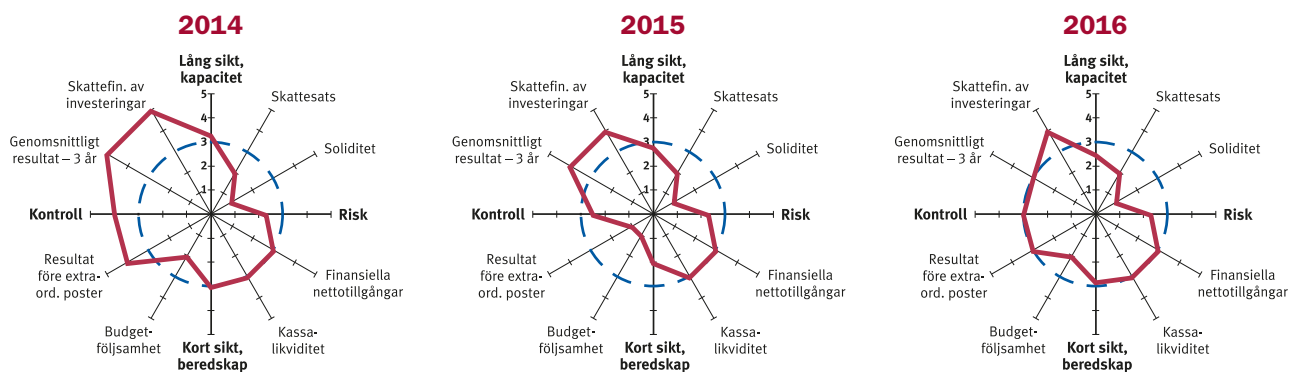
Avslutande kommentar

Färgelanda har ett kontrollerat finansiellt läge. Resultatnivån bör dock bibehållas mellan 2% och 3% i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att stärka kommunens balansräkning. Detta behövs för att möta förväntade framtida utmaningar.

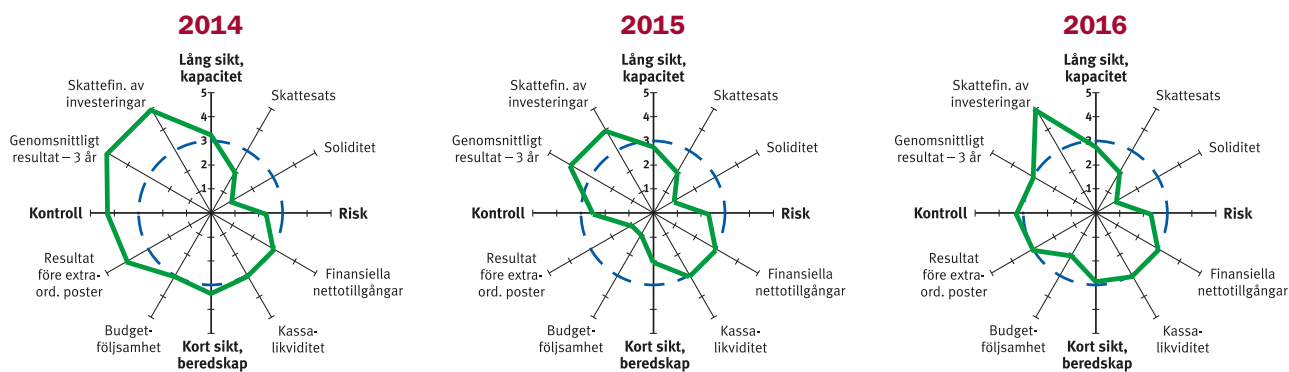
Det är viktigt att kommunen stärker sitt finansiella utrymme, eftersom de närmaste åren förväntas bli tuffa på grund av att kommunerna står inför utmaningar som fortsatt ökade investeringar och ökade behov hänförliga till befolkningsförändringar. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka betydligt snabbare än tidigare. För många kommuner innebär det att intäkterna från skatteunderlagets tillväxt inte beräknas räcka till. Det kommer i så fall behövas skattehöjningar för att finansiera kommunernas verksamheter framöver. Detta bör inte vara aktuellt för Färgelanda om kommunen bedriver en fortsatt god ekonomistyrning med fokus att behålla resultatnivån de kommande åren.

Finansiella profiler för Färgelanda kommun...

...i förhållande till Västra Götaland och Hallands län

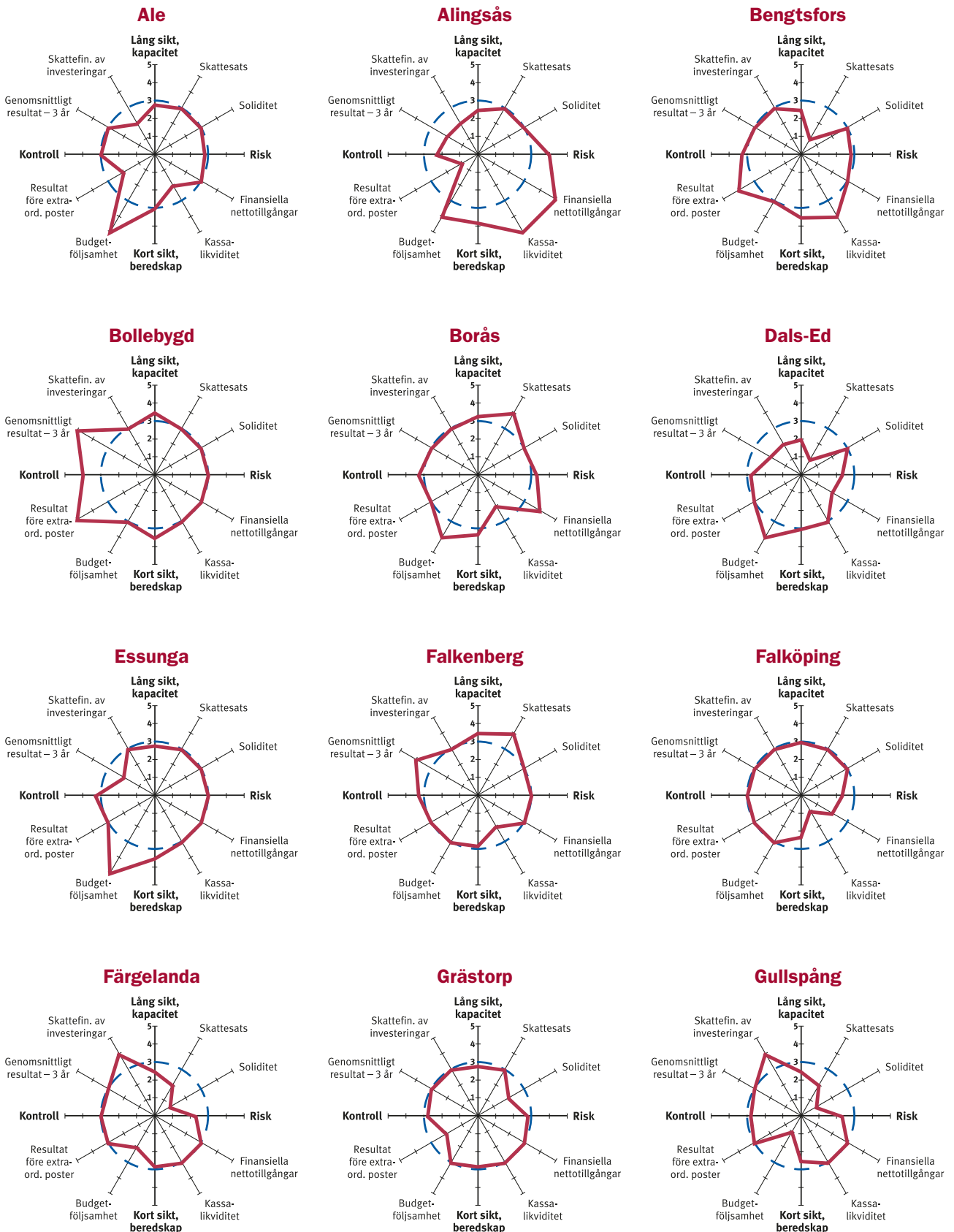

...i förhållande till riket

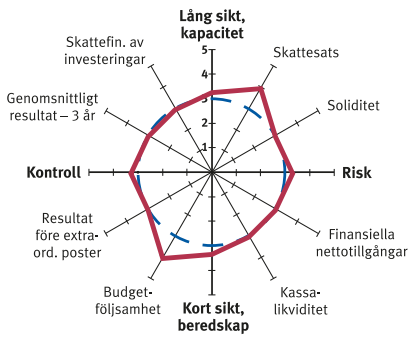

Finansiella profiler 2016

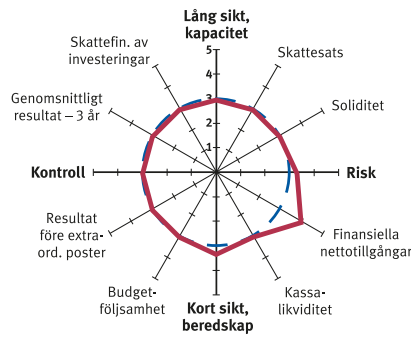
Kommunerna i Västra Götaland och Hallands län

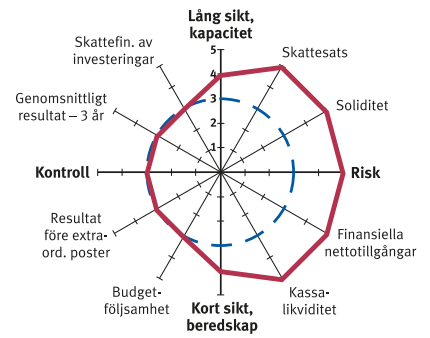
Göteborg

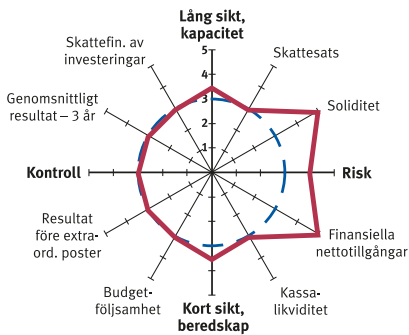
Götene

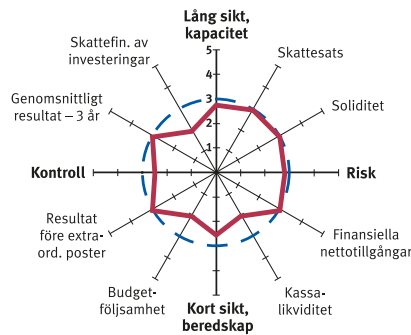
Halmstad

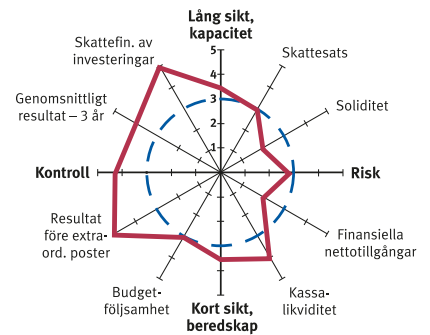
Herrljunga

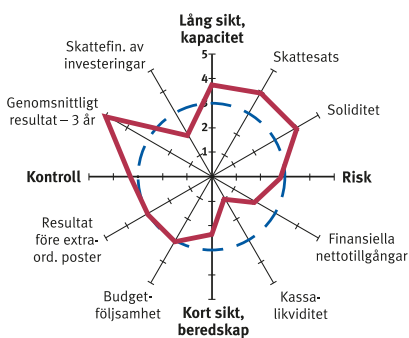
Hjo

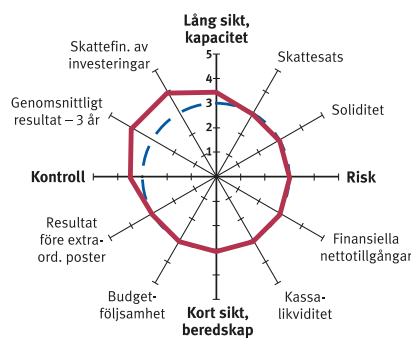
Hylte

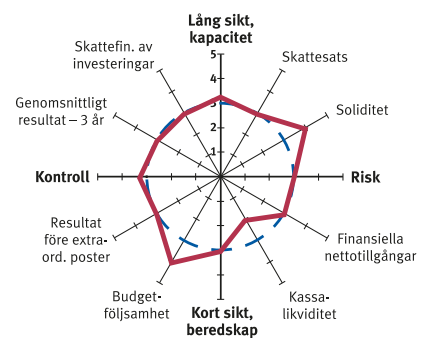
Härryda

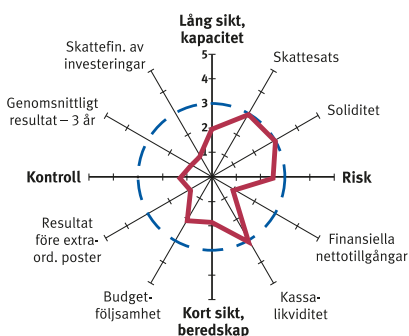
Karlsborg

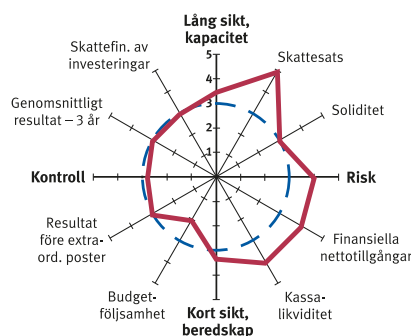
Kungsbacka

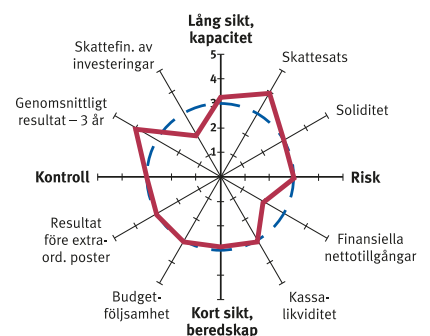
Kungälv

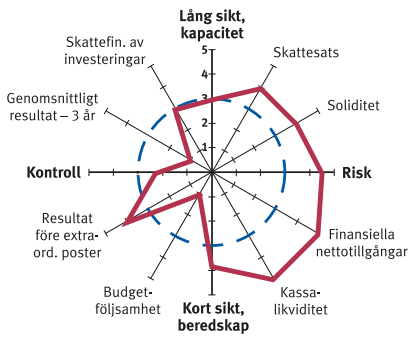
Laholm

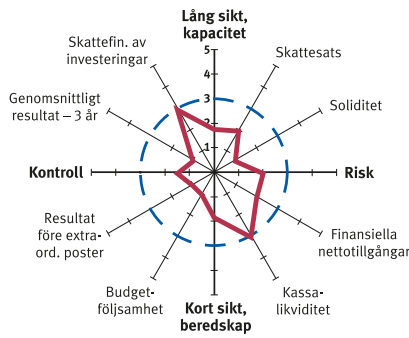
Lerum

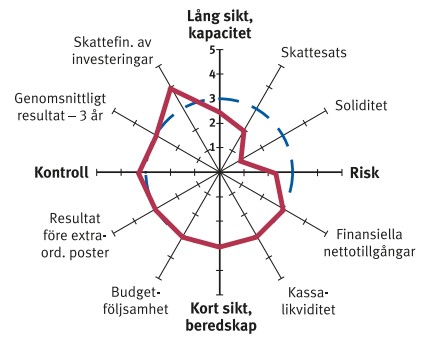
Lidköping

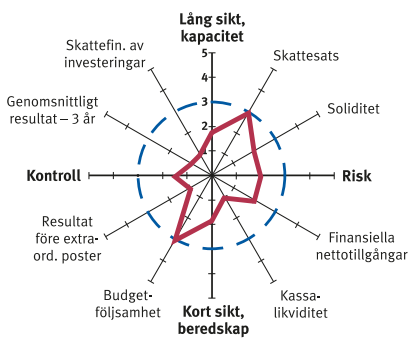
Lilla Edet

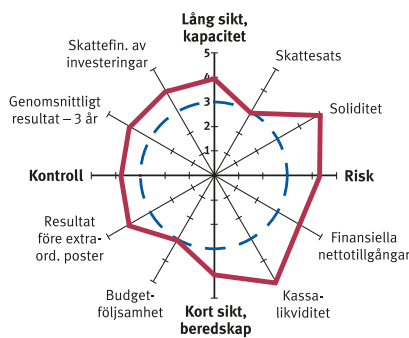
Lysekil

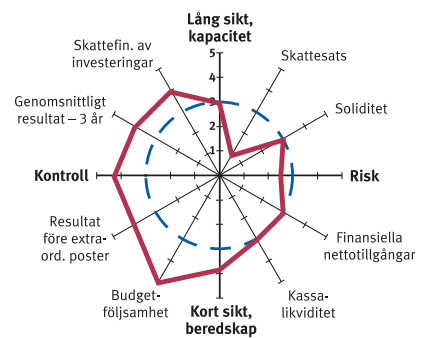
Mariestad

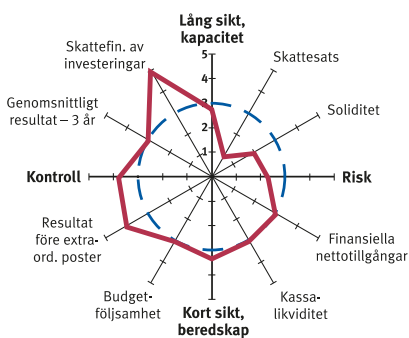
Mark

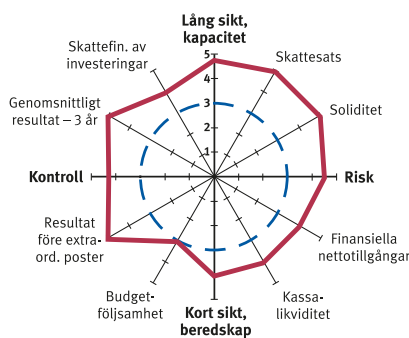
Mellerud

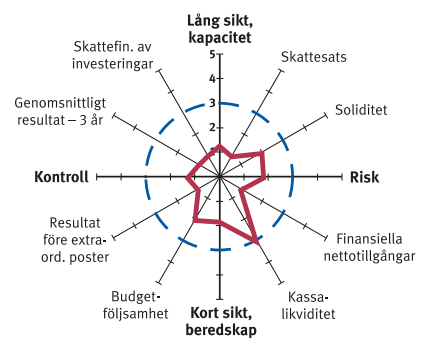
Munkedal

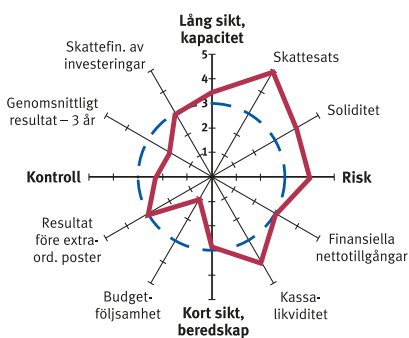
Möndal

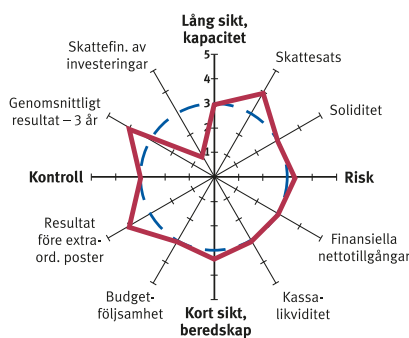
Orust

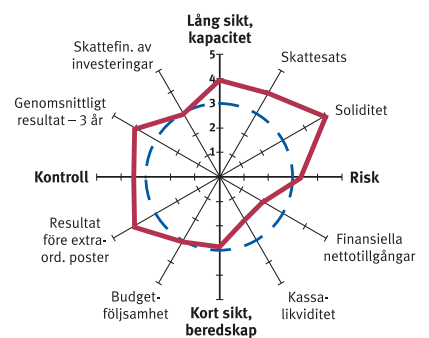
Partille

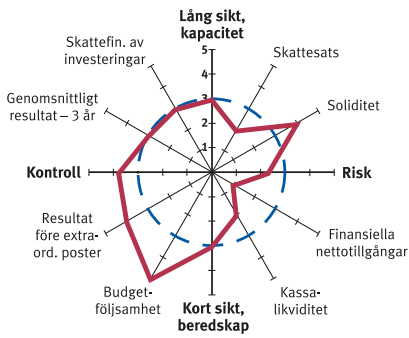
Skara

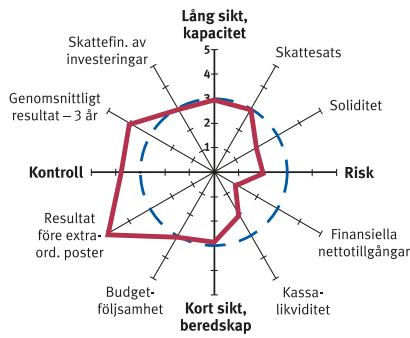
Skövde

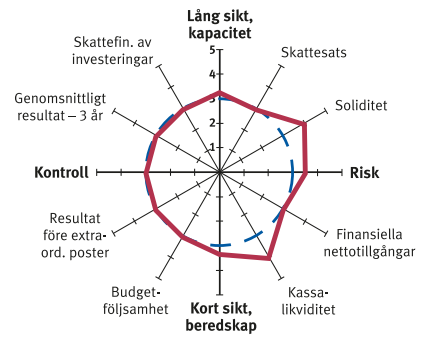
Sotenäs

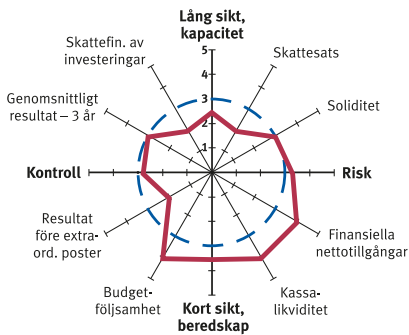
Stenungsund

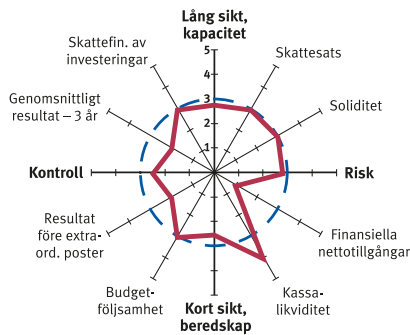
Strömstad

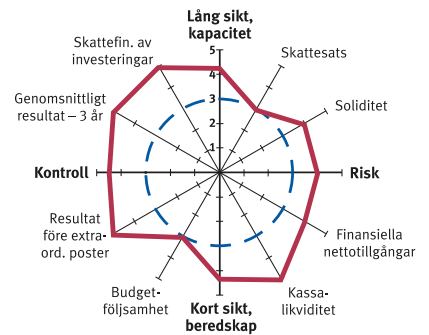
Svenljunga

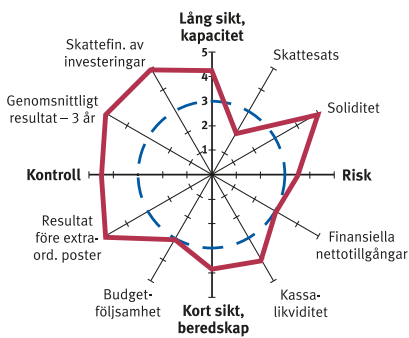
Tanum

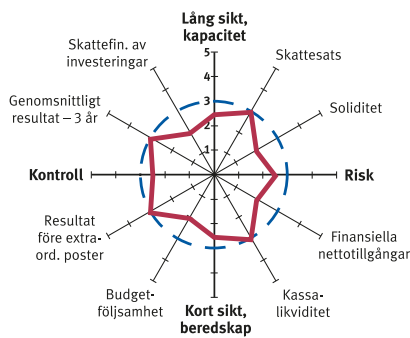
Tibro

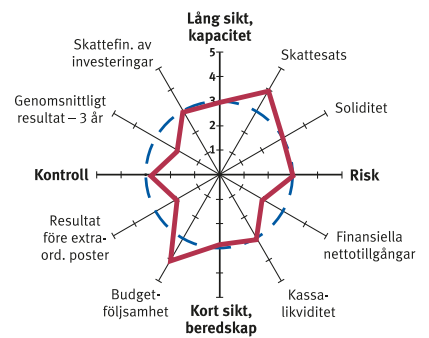
Tidaholm

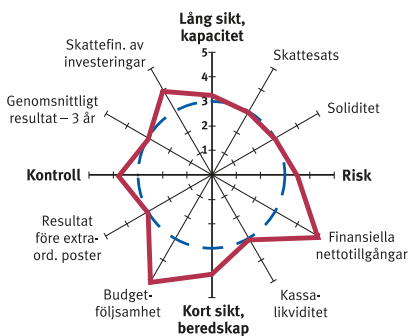
Tjörn

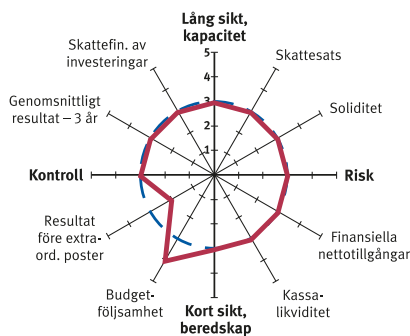
Tranemo

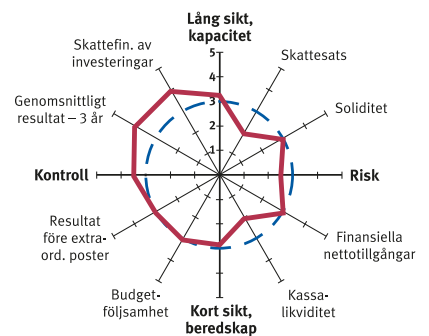
Trollhättan

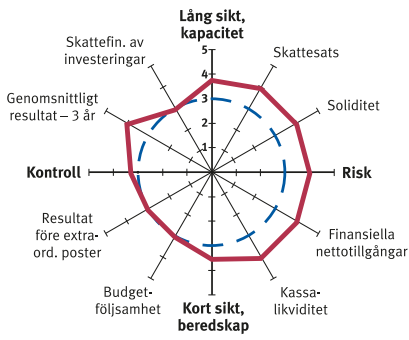
Töreboda

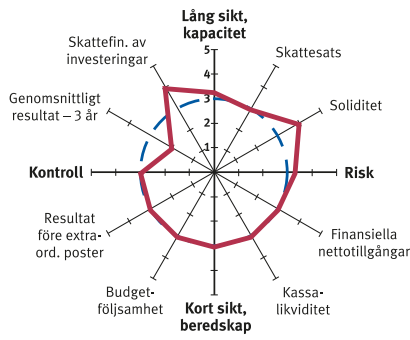
Uddevalla

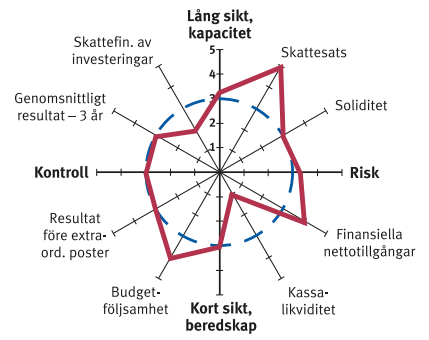
Ulricehamn

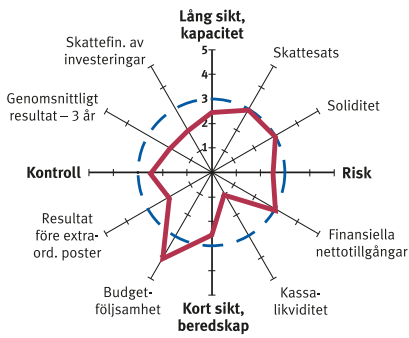
Vara

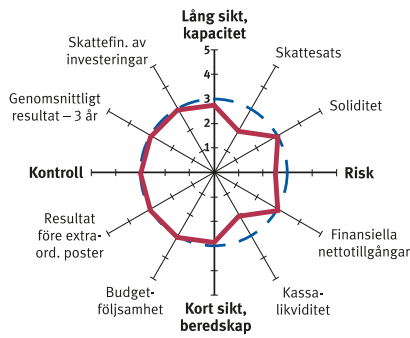
Varberg

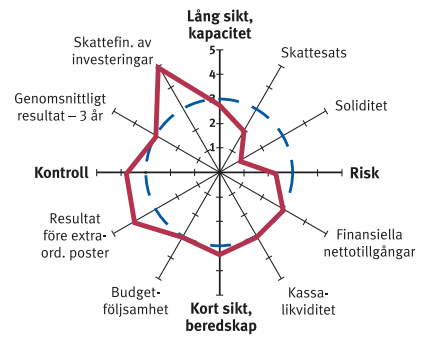
Vårgårda

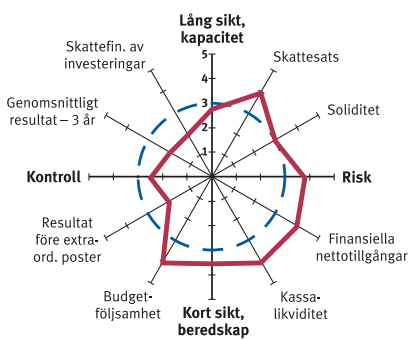
Vänersborg

Åmål

Öckerö

Finansiella nyckeltal 2016

Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader (%)	
Tidaholm	8,3
Tibro	7,2
Bollebygd	6,9
Hylte	6,9
Möndal	6,4
Stenungssund	6,4
Mellerud	6,3
Munkedal	5,4
Skara	5,3
Mark	4,6
Skövde	4,6
Lidköping	4,5
Bengtstors	4,4
Sotenäs	4,4
Åmål	4,2
Strömstad	4,1
Karlsborg	4,0
Härryda	3,9
Ulricehamn	3,9
Falkenberg	3,8
Uddevalla	3,6
Herrljunga	3,1
Trollhättan	2,8
Falköping	2,7
Vara	2,6
Färgelanda	2,5
Göteborg	2,5
Varberg	2,5
Essunga	2,4
Götene	2,3
Hjo	2,3
Vänersborg	2,2
Dals-Ed	2,1
Halmstad	2,1
Laholm	2,0
Lerum	1,9
Partille	1,9
Kungsbacka	1,8
Borås	1,7
Gullspång	1,7
Lysekil	1,7
Tjörn	1,7
Ale	1,6
Grästorp	1,6
Töreboda	1,6
Tranemo	1,5
Vårgårda	1,5
Tanum	1,4
Öckerö	1,2
Svenljunga	0,9
Mariestad	0,6
Orust	0,6
Alingsås	0,1
Kungälv	-0,6
Lilla Edet	-1,7
Medel	3,0

Resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/ verksamhetens kostnader tre senaste åren (%)	
Tidaholm	7,5
Möndal	5,2
Bollebygd	4,3
Härryda	4,1
Tibro	4,1
Mellerud	4,0
Ulricehamn	3,9
Hylte	3,8
Stenungssund	3,8
Uddevalla	3,6
Skövde	3,5
Mark	3,4
Karlsborg	3,3
Skara	3,1
Lerum	2,9
Falkenberg	2,8
Kungsbacka	2,7
Åmål	2,7
Varberg	2,6
Bengtstors	2,4
Grästorp	2,4
Strömstad	2,4
Herrljunga	2,3
Lysekil	2,3
Borås	2,2
Hjo	2,2
Ale	2,1
Halmstad	2,1
Svenljunga	2,1
Tjörn	2,1
Färgelanda	1,9
Falköping	1,8
Gullspång	1,8
Göteborg	1,8
Munkedal	1,7
Vänersborg	1,6
Trollhättan	1,5
Töreboda	1,5
Götene	1,4
Laholm	1,4
Sotenäs	1,4
Partille	1,3
Vårgårda	1,3
Essunga	1,2
Tranemo	1,2
Alingsås	1,1
Dals-Ed	1,1
Tanum	1,1
Öckerö	0,6
Vara	0,4
Mariestad	0,3
Kungälv	-0,3
Lidköping	-0,5
Lilla Edet	-1,3
Orust	-2,2
Medel	2,1

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna (%)	
Tibro	254
Munkedal	226
Tidaholm	221
Åmål	218
Hylte	204
Färgelanda	196
Uddevalla	176
Möndal	164
Lysekil	161
Mellerud	154
Karlsborg	151
Gullspång	147
Vara	147
Mark	127
Trollhättan	126
Laholm	124
Stenungssund	124
Borås	123
Ulricehamn	116
Töreboda	114
Bengtstors	110
Grästorp	110
Herrljunga	109
Götene	106
Sotenäs	105
Lidköping	97
Göteborg	91
Lilla Edet	88
Halmstad	82
Strömstad	82
Vänersborg	81
Kungsbacka	80
Essunga	76
Partille	76
Tanum	76
Tranemo	73
Falköping	72
Skövde	68
Bollebygd	67
Falkenberg	67
Dals-Ed	64
Hjo	63
Härryda	60
Öckerö	59
Svenljunga	53
Lerum	52
Tjörn	52
Ale	51
Alingsås	51
Varberg	51
Vårgårda	51
Orust	47
Skara	47
Kungälv	19
Mariestad	17
Medel	105

Investeringar/verksamhetens nettokostnader (%)	
Mariestad	25
Kungälv	23
Skara	23
Bollebygd	20
Härryda	18
Skövde	18
Lerum	15
Ale	14
Lidköping	14
Orust	14
Sotenäs	14
Tjörn	14
Varberg	14
Dals-Ed	13
Falkenberg	13
Tanum	13
Falköping	12
Strömstad	12
Vårgårda	12
Bengtstors	11
Essunga	11
Halmstad	11
Hjo	11
Stenungssund	11
Tranemo	11
Kungsbacka	10
Göteborg	9
Mellerud	9
Hylte	8
Möndal	8
Tidaholm	8
Vänersborg	8
Herrljunga	7
Mark	7
Töreboda	7
Ulricehamn	7
Öckerö	7
Alingsås	6
Borås	6
Grästorp	6
Karlsborg	6
Partille	6
Svenljunga	6
Vara	6
Götene	5
Laholm	5
Munkedal	5
Tibro	5
Uddevalla	5
Gullspång	4
Lilla Edet	4
Lysekil	4
Trollhättan	4
Åmål	4
Färgelanda	3
Medel	10

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser (%)	
Halmstad	62
Mölndal	43
Mark	41
Skövde	38
Herrljunga	37
Tidaholm	37
Lidköping	35
Tibro	32
Ulricehamn	32
Vara	29
Härreda	28
Kungsbacka	28
Sotenäs	28
Strömstad	28
Partille	27
Laholm	26
Trollhättan	25
Varberg	23
Alingsås	21
Essunga	21
Borås	20
Falkenberg	20
Tranemo	20
Värgårda	20
Hjo	19
Lerum	18
Ale	17
Töreboda	17
Bollebygd	16
Svenljunga	16
Göteborg	14
Götene	14
Vänersborg	14
Dals-Ed	13
Karlsborg	13
Skara	13
Bengtsfors	12
Tanum	12
Uddevalla	11
Falköping	10
Kungälv	10
Mellerud	10
Öckerö	10
Stenungssund	7
Grästorp	5
Tjörn	4
Hylte	2
Munkedal	1
Orust	-8
Mariestad	-9
Färgelanda	-13
Åmål	-13
Lysekil	-16
Gullspång	-22
Lilla Edet	-28
Medel	16

Kassalikviditet (%)	
Lidköping	717
Halmstad	261
Mark	229
Alingsås	225
Tibro	209
Öckerö	155
Laholm	149
Hylte	133
Mölndal	132
Tidaholm	131
Ulricehamn	125
Partille	123
Strömstad	120
Svenljunga	114
Bengtsfors	113
Tanum	113
Göteborg	111
Åmål	110
Herrljunga	107
Tjörn	106
Munkedal	102
Grästorp	100
Orust	99
Lerum	96
Vara	96
Bollebygd	93
Dals-Ed	92
Karlsborg	91
Gullspång	89
Lysekil	89
Töreboda	88
Färgelanda	87
Götene	86
Trollhättan	86
Kungälv	83
Lilla Edet	83
Mellerud	81
Tranemo	81
Skara	79
Essunga	76
Stenungssund	75
Sotenäs	69
Kungsbacka	67
Ale	65
Hjo	62
Uddevalla	59
Vänersborg	59
Borås	56
Skövde	55
Falkenberg	53
Värgårda	51
Varberg	50
Mariestad	48
Härreda	45
Falköping	34
Medel	111

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Finansiella nettotilgångar (%)	
Lidköping	39
Halmstad	38
Trollhättan	34
Alingsås	26
Herrljunga	25
Tibro	24
Mark	21
Laholm	18
Borås	15
Ulricehamn	13
Möndal	10
Svenljunga	8
Varberg	4
Öckerö	4
Götene	3
Åmål	2
Partille	0
Strömstad	-2
Vara	-2
Essunga	-4
Uddevalla	-5
Färgelanda	-7
Lysekil	-7
Töreboda	-7
Gullspång	-8
Tidaholm	-8
Karlsborg	-9
Skara	-12
Munkedal	-13
Vårgårda	-13
Falkenberg	-16
Vänersborg	-17
Hjo	-19
Grästorp	-20
Mellerud	-20
Bengtstors	-21
Ale	-24
Kungsbacka	-24
Göteborg	-25
Bollebygd	-28
Lilla Edet	-29
Hylte	-30
Tranemo	-31
Dals-Ed	-32
Lerum	-32
Falköping	-33
Härryda	-36
Mariestad	-38
Skövde	-38
Tjörn	-38
Stenungssund	-42
Kungälv	-43
Sotenäs	-45
Tanum	-62
Orust	-73
Medel	11

Skattesats (kr)	
Partille	19,96
Möndal	20,26
Varberg	20,33
Halmstad	20,43
Laholm	20,58
Härryda	20,62
Lerum	20,65
Öckerö	20,76
Lidköping	20,86
Skövde	20,86
Tranemo	21,00
Ulricehamn	21,05
Falkenberg	21,10
Skara	21,10
Göteborg	21,12
Mark	21,21
Tibro	21,21
Tjörn	21,21
Vårgårda	21,21
Töreboda	21,22
Mariestad	21,26
Vara	21,27
Borås	21,31
Karlsborg	21,32
Kungsbacka	21,33
Alingsås	21,36
Kungälv	21,44
Hylte	21,45
Tanum	21,56
Trollhättan	21,56
Essunga	21,57
Grästorp	21,57
Hjo	21,57
Bollebygd	21,59
Falköping	21,60
Stenungssund	21,64
Götene	21,77
Ale	21,87
Strömstad	21,91
Herrljunga	21,94
Sotenäs	21,99
Tidaholm	22,07
Svenljunga	22,15
Uddevalla	22,16
Vänersborg	22,21
Färgelanda	22,26
Lilla Edet	22,37
Lysekil	22,46
Åmål	22,46
Gullspång	22,49
Mellerud	22,60
Orust	22,71
Bengtstors	22,92
Dals-Ed	23,21
Munkedal	23,63
Medel	21,55

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader (%)	
Åmål	143
Trollhättan	141
Strömstad	132
Öckerö	116
Alingsås	98
Lysekil	87
Mölnadal	82
Partille	76
Sotenäs	74
Halmstad	67
Lilla Edet	67
Tjörn	62
Herrljunga	60
Svenljunga	58
Kungsbacka	54
Tibro	51
Bollebygd	50
Laholm	48
Götene	46
Karlsborg	46
Vänersborg	44
Grästorp	43
Mark	43
Essunga	42
Töreboda	42
Gullspång	40
Tidaholm	40
Dals-Ed	39
Munkedal	39
Orust	39
Mariestad	38
Tanum	36
Bengtstors	35
Stenungssund	35
Vårgårda	33
Färgelanda	32
Tranemo	27
Vara	25
Ale	23
Mellerud	21
Falköping	20
Hjo	19
Skövde	16
Varberg	16
Kungälv	15
Göteborg	12
Hylte	12
Uddevalla	12
Skara	11
Falkenberg	9
Härryda	8
Ulricehamn	8
Lidköping	7
Borås	6
Lerum	4
Medel	45

Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader i relation till verksamhetens bruttokostnader (%)	
Tibro	3,7
Bengtstors	3,3
Herrljunga	2,5
Mölnadal	2,5
Ulricehamn	2,5
Götene	2,4
Karlsborg	2,4
Skara	2,4
Tidaholm	2,2
Åmål	1,9
Halmstad	1,8
Munkedal	1,7
Lerum	1,5
Mark	1,5
Vara	1,5
Tanum	1,4
Grästorp	1,2
Härryda	1,2
Lysekil	1,2
Uddevalla	1,0
Skövde	0,9
Strömstad	0,9
Vänersborg	0,8
Falköping	0,7
Bollebygd	0,6
Falkenberg	0,6
Hylte	0,6
Stenungssund	0,6
Göteborg	0,5
Kungsbacka	0,5
Tranemo	0,5
Töreboda	0,5
Öckerö	0,5
Vårgårda	0,3
Essunga	0,2
Ale	0,1
Sotenäs	0,1
Mellerud	0,0
Trollhättan	0,0
Alingsås	-0,1
Dals-Ed	-0,1
Svenljunga	-0,1
Borås	-0,2
Varberg	-0,2
Mariestad	-0,3
Orust	-0,4
Tjörn	-0,4
Färgelanda	-0,5
Laholm	-0,6
Kungälv	-0,8
Hjo	-0,9
Partille	-1,0
Lidköping	-1,2
Gullspång	-2,3
Lilla Edet	-3,2
Medel	0,7

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Kommunforskning i Västsverige

är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting. Organisationen och verksamheten är uppbyggd kring ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting samt universitet och högskolor i Västsverige. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö. KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**